

Czerwone tabliczki: Wilno upamiętni
wybitnych mieszkańców »8

Obywatele Litwy nadal aktywnie
szukają szczęścia za granicą »11-13

Gospodarkę ratuje imigracja? »14-15

Ptasia grypa już na Litwie »18

Gala „Polaka Roku 2024” w DKP.

Marzena Suchocka nagrodzona imiennym pucharem

Fot. Marian Paluszkievicz

„Kochani bardzo dziękuję za to wyjątkowe wyróżnienie” — tymi słowami zwróciła się do zebranych w Domu Kultury Polskiej Marzena Suchocka, zdobywczyni tytułu „Polak Roku 2024” w Plebiscycie Czytelników „Kuriera Wileńskiego”. Uroczysta gala plebiscytu odbyła się 2 lutego w Domu Kultury Polskiej w Wilnie. »6-7

Chleb św. Agaty chroni domy, zwierzęta i ludzi

»9

ISSN 1392-0405

Aleksander Śnieżko o byciu polskim poetą na Litwie

»16-17

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brigita Lapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds.online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik,
Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski,
Anna Pieszko,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt),
Jolanta Balkiewicz — reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wileński“

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis“

Nakład: 2500 egz.

*Materiałów niezamówionych
redakcja nie zwraca.*

*Redakcja zastrzega sobie pra-
wo do skracania i adiustacji
tekstów.*

*Za treść ogłoszeń redakcja nie
odpowiada.*

*Opinie Czytelników zawarte
w ich listach nie zawsze są
zbieżne z opinią redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
Im. Jana Olszewskiego

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt finansowany ze środków
Ministerstwa Spraw Zagranicznych w
ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy
za Granicą 2023”, ogłoszonego przez
Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy
autorów i nie mogą być utożsamiane z
oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa
Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji
„Pomoc Polakom na Wschodzie” im.
Jana Olszewskiego.

Kierownik Ambasady RP. „Rozwiązanie problemów polskiej mniejszości leży w interesie Litwy”

Nowy kierownik Ambasady RP na Litwie, Grzegorz Marek Poznański, był gościem audycji „Salon Polityczny” na falach Radia „Znad Wili”. W rozmowie z Renatą Widtmann podkreślił, że gdyby prezydenturę w Radzie Europy miała Litwa, to priorytety byłyby te same, gdyż oba kraje leżą „w tej samej grupie interesów”. Zaznaczył, że spełnienie postulatów polskiej mniejszości to kwestia bezpieczeństwa Litwy.

PRIORYTET PREZYDENCJI POLSKI

Jak podkreślił Poznański, głównym celem polskiego przewodnictwa w Radzie UE jest wzmocnienie bezpieczeństwa w Europie. „Podstawowym naszym priorytetem jest bezpieczeństwo. Zresztą motto przewodnictwa to »Bezpieczeństwo, Europo!«, — powiedział dyplomata.

Zaznaczył, że zagrożenia płyną nie tylko ze strony agresywnej polityki Rosji, ale także działań hybrydowych, takich jak przecięcie kabli podmorskich na Bałtyku. Dlatego Polska stawia na rozwój zdolności obronnych UE, wzmocnienie europejskiego przemysłu zbrojeniowego oraz zwiększenie odporności na dezinformację.

„Widzimy próby rozbicia jedności europejskiej, podważenia zasad demokracji i rządów prawa, które są fundamentem współpracy w Europie” — podkreślił.

„LEŻYMY W JEDNEJ GRUPIE INTERESÓW”

Zdaniem Poznańskiego Polska i Litwa mają wspólne cele w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa. „Mieliśmy spotkanie szefów ambasad Unii Europejskiej z premie-

rem Litwy w naszej ambasadzie, gdzie premier powiedział jasno: »Podzielamy wszystkie priorytety polskiej prezydencji« — wskazał kierownik ambasady RP w Wilnie.

Podkreślił, że w kwestiach geopolitycznych, energetycznych i wojny na Ukrainie oba kraje pozostają w pełnej zgodzie. Wspomniał również o zbliżającej się synchronizacji sieci energetycznych państw bałtyckich z systemem unijnym, co oznacza definitywne odłączenie się od systemu BREL kontrolowanego przez Rosję.

KONFLIKT UE-USA?

Podczas rozmowy poruszono również temat relacji transatlantyckich. Poznański zwrócił uwagę na rosnącą jedność w Unii Europejskiej, którą wzmacniają m.in. doświadczenia pandemii COVID-19 i wojny w Ukrainie. Odnosił się także do zapowiedzi Donalda Trumpa dotyczących wprowadzenia ceł na towary z UE.

Jednak Poznański uspokaja, że deklaracje Trumpa wobec Grenlandii i Danii nie są wcale czymś, co powinno wywoływać strach. „Wiele osób nie docenia tego, że wartości demokratyczne pozwalają nam zarządzać konfliktami i rozwiązywać je pokojowo. Niewielu pamięta, że w NATO od lat mamy bardzo ostry spór Grecji i Turcji o Cypr — i jakoś sobie z tym radzimy” — przypomniał.

„MNIJSZOŚĆ LITEWSKA MA ZAPEWNIONE PRAWA”

Istotnym tematem rozmowy była także sytuacja polskiej mniejszości na Litwie. Poznański podkreślił, że Polska nie rezygnuje z działań na rzecz poprawy warun-

ków edukacji polskojęzycznej na Litwie.

„Tak jak wcześniej Polska wspierała edukację polską na Litwie, tak i będzie to robić” — zapewnił. Zwrócił uwagę, że choć w ostatnich latach poczyniono pewne postępy, wciąż nie wszystkie zapisy traktatu polsko-litewskiego z 1994 r. zostały wdrożone.

„Jeśli Litwa chce być jeszcze bardziej odporna na dezinformację i wojny informacyjne, powinna pamiętać, że niezadowoleni obywatele są bardziej podatni na tego typu zagrożenia. W interesie Litwy, zwłaszcza w obecnej sytuacji geopolitycznej, jest więc rozwiązanie tych nierozstrzygniętych kwestii (mniejszości polskiej — przyp. red.)” — podkreślił.

PLAN DZIAŁANIA W SPRAWIE OŚWIATY

Nowy kierownik ambasady RP na Litwie zadeklarował, że priorytetem jego misji będzie m.in. ocena stanu polskiego szkolnictwa na Litwie oraz dialog z litewskimi władzami oświatowymi.

„Nie chciałbym mówić o konkretnych działaniach, ponieważ nie spotkałem się jeszcze z litewską minister edukacji. Na pewno jednak będziemy chcieli dokonać podsumowania stanu polskiego szkolnictwa na Litwie” — podkreślił.

Wspomniał także o deklaracji ministrów oświaty z 2019 r., w której określono kluczowe aspekty wsparcia polskiej edukacji na Litwie, takie jak podręczniki, doszkalanie nauczycieli i podnoszenie poziomu nauczania.

Rozmawiała

Renata Widtmann,
Radio „Znad Wili”,

opracował

Apolinary Klonowski,
„Kurier Wileński”

W wileńskiej arenie Twinsbet odbył się finał 12. sezonu „Lietuvos balsas” (Głos Litwy). Dziesięciu uczestników walczyło o zwycięstwo występując razem z nauczycielami. Ostatecznie zwyciężył Sidas, który otrzymał najwięcej głosów od publiczności **Fot. Orestas Gurevičius, ELTA**

Ruszyła trzecia akcja „Radarom!”

Już po raz trzeci akcja wsparcia Ukrainy „Radarom!” zjednoczy nieobojętnych mieszkańców Litwy i przedsiębiorców. LRT, wraz z organizacjami Blue / Yellow, „Laisvės TV” i „Stiprūs kartu” zaprasza do dalszej determinacji oraz kupowania dronów i antydronów wyprodukowanych na Litwie i Ukrainie. Akcja potrwa do 24 lutego.

Drony i antydrony są niezwykle potrzebne ukraińskiemu wojsku. Drony zapewniają szybką reakcję na ataki wroga, pozwalają na wykonywanie zwiadu i innych zadań, a antydrony nie pozwalają wrogowi dotrzeć do żołnierzy ani uderzyć w ważne obiekty. W miarę zbliżania się możliwych rozmów pokojowych konieczne jest, aby Ukraina umocniła swoje stanowisko.

„Pomimo rozmów o negocjacjach pokojowych, wojna w Ukrainie jeszcze się

nie skończyła, desperacko potrzebują dronów. Możemy być dumni z tego, że w ciągu ostatnich lat litewski przemysł obronny opracował niezwykle zaawansowane i korzystne drony oraz antydrony. Wspólnie z partnerami kampanii zdecydowaliśmy, że to właśnie one staną się szczególnym akcentem »Radarom!«. W ten sposób nie tylko pomożemy Ukrainie, ale także zwiększymy nasz potencjał obronny” — powiedziała Monika Garbačiauskaitė-Budrienė, dyrektorka generalna LRT.

Dwie trzecie środków zebranych w ramach akcji „Radarom!” zostaną przekazane na drony i antydrony wyprodukowane na Litwie, a jedna trzecia — na Ukrainę. Każdy, kto chce dołożyć się do kampanii, może to zrobić, dzwoniąc pod specjalny krótki numer kampanii 1890 — darowizna w wysokości 5 euro. Darowizny można również przekazywać od-

wiedząc specjalną stronę radarom.lt.

W 2023 r. podczas pierwszej akcji „Radarom!” zebrano ponad 14 mln euro, za co zakupiono 17 radarów, 4 pojazdy o zwiększonej przepustowości dla radarów mobilnych, odbyły się szkolenia dla użytkowników radarów na Ukrainie, a za pozostałe pieniądze zakupiono 69 antydronów i akcesoriów do nich dla obrońców Ukrainy korzystających z radarów. Stała się ona największą akcją wsparcia w historii Litwy.

W ub. roku w ramach akcji „Radarom!” zebrano ponad 8,5 mln euro, za co zakupiono 1 141 zestawów Bezpiecznych Żołnierzy. Pakiet składał się z pojedynczych antydronów, monokularów noktowizyjnych i celowników laserowych wyprodukowanych przez litewskie firmy „Brolis Semiconductors” i NT Service.

Lrt.lt

Imieniny

4 lutego

Andrzeja, Awentyna, Eustachii, Gilberta, Izdy, Izydora, Jana, Joanny, Józefa, Mariusza, Weroniki, Witosława

5 lutego

Adelajdy, Agaty, Awita, Dobiemira, Jakuba, Modesta, Przybygniewa, Rodomila

Cytat dnia

„Przez lata (...) prezydent Donald Trump jasno dawał do zrozumienia, że (...) Sojusz nie jest darmową przejażdżką. Europejczycy w końcu zrozumieli: nasze bezpieczeństwo nie jest usługą świadczoną przez Stany Zjednoczone. Ono zaczyna się od nas. Ale europejska niezależność w zakresie bezpieczeństwa nie musi być sprzeczna z bliską współpracą ze Stanami Zjednoczonymi. W idealnym świecie, w bezpieczniejszym świecie będzie jedno i drugie”

— napisał szef polskiego MSZ Radosław Sikorski na łamach New York Times.

Liczba dnia

1 2 mld dolarów — tyle odszkodowania od Litwy domaga się białoruski producent nawozów potasowych „Belaruskalij”, który 2 grudnia ub. r. złożył pozew przeciwko Litwie do międzynarodowego arbitrażu.

Rejon wileński ciągle rośnie: liczba zadeklarowanych mieszkańców sięga prawie 120 tysięcy

Samorząd Rejonu Wileńskiego informuje, że w 2024 roku liczba mieszkańców, którzy zadeklarowali miejsce zamieszkania w rejonie, wzrosła o 4,5 tysiąca. Na początku roku wynosiła ona 118 460. Spośród gmin największy wzrost odnotowała gmina Awizienie, w której miejsce zamieszkania zadeklarowało aż 3 338 osób, a obecnie mieszka tam 18 082 mieszkańców. Drugie miejsce zajęła gmina Rzesza, gdzie liczba mieszkańców wzrosła o 361 (łącznie – 8 860), a na trzecim miejscu znalazła się gmina Zujuny z liczbą mieszkańców 293 (łącznie – 9 475).

Komentując korzystne zmiany demograficzne, mer Samorządu Rejonu Wileńskiego Robert Duchniewicz wyraził zadowolenie, że rejon wileński pozostaje jednym z najszybciej rozwijających się samorządów na Litwie, ale jednocześnie, jego zdaniem, samorząd musi wziąć na siebie odpowiedzialność za zapewnienie niezbędnych usług.

„Ten stały wzrost mieszkańców pokazuje, że rejon wileński jest atrakcyjnym miejscem do życia zarówno dla młodych rodzin, jak i osób przybywających z innych regionów, a także ze stolicy. Jako Samorząd musimy zapewnić mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości usług – edukacji, opieki zdrowotnej i innych usług publicznych. Musimy również wzmocnić rozwój infrastruktury i poprawić utrzymanie dróg, gospodarkę wodną i transport publiczny” – mówi R. Duchniewicz.

Mer rozumie, że część mieszkańców deklaruje chęć zamieszkania w Wilnie ze względu na lepiej rozwiniętą tu sieć przedszkoli i szkół, a także dlatego, że rodzicom wygodniej jest przywozić tu dzieci, dojeżdżając do pracy w stolicy. Jednak, zdaniem R. Duchniewicza, bardzo ważne jest, aby osoby mieszkające na terenie rejonu wileńskiego deklarowały tu swoje miejsce zamieszkania, gdyż w takim przypadku budżet Samorządu wypełnia się, a dostępne środki można przeznaczyć na realizację wspomnianych celów.

„W związku z tym pragnę zaprosić wszystkich, którzy jeszcze nie zadeklarowali swojego miejsca zamieszkania na terenie rejonu wileńskiego, a mieszkają tutaj, do uczynienia tego. Każda

deklaracja miejsca zamieszkania jest inwestycją w przyszłość naszego rejonu, która pozwoli nam stworzyć lepsze warunki zarówno dla obecnych mieszkańców, jak i dla przyszłych pokoleń” – podkreśla R. Duchniewicz.

Warto zaznaczyć, że rok temu ogólna liczba zadeklarowanych mieszkańców rejonu wileńskiego wynosiła 116,5 tys. – część obywateli Litwy i cudzoziemców, którzy tu mieszkali, w 2024 r. opuściła Litwę lub przeniosła się do innych samorządów.

WSKAŹNIK URODZEŃ W REJONIE: CIESZY, ALE WYMAGA ROZWIĄZANIA PROBLEMÓW

W 2024 r. w Urzędzie Stanu Cywilnego Rejonu Wileńskiego odnotowano 1 034 akty urodzenia, w tym 546 chłopców i 488 dziewczynek. Zarejestrowano także 18 par bliźniaków i jedną parę trojaczek. Łącznie sporządzono 218 aktów urodzenia dzieci, których rodzice podali miejsce zamieszkania w innych samorządach. Zarejestrowano 32 akty urodzenia dzieci obywateli Ukrainy i Białorusi, które urodziły się na Litwie.

Dla porównania, w 2023 r. w rejonie wileńskim urodziło się nieco więcej dzieci – 1 169. Zdaniem mera rejonu wileńskiego, spadek liczby noworodków jest ogólnokrajową tendencją, z którą należy się zmierzyć na szczeblu państwowym.

„Obserwujemy to zjawisko nawet w Wilnie. To jasny wskaźnik, że państwo musi wzmacniać politykę prorodzinną, której celem jest stworzenie rodzinom sprzyjających warunków do wychowywania dzieci. Obejmuje to takie środki, jak wsparcie finansowe dla młodych rodzin, elastyczne warunki

pracy dla rodziców, odpowiednio rozwinięty system edukacji i opieki nad dziećmi, a także zachęcanie do zakupu lub wynajmu mieszkań z korzystniejszymi opcjami dla mieszkańców” – mówi R. Duchniewicz.

Najpopularniejszymi imionami dla dziewczynek urodzonych w rejonie wileńskim w 2024 roku były: Zofia (15 razy), Emilia (14) i Amelia (13). Częściej nadawanymi imionami były Milana, Luknė, Olivija, Kamilė, Liepa, Nikolė, Paulina, Adelina, Gabija, Ieva, Kaja, Gabrielė, które były nadane od 5 do 9 razy.

Wśród chłopców największą popularnością cieszyły się imiona: Dominykas/Dominik (19), Jokūbas (15) i Lukas (11). Inne popularne imiona nadawane chłopcom to: Ažuolas, Benas, Motiejus, Leonardas, Kajus, Damian, Mykolas, Ajus, Aronas, Adam, Karol (6–8 razy).

Rzadziej nadawane chłopcom imiona to: Viesulas, Vilas, Vėjas, Margiris, Avis, Austin, Magnus, Noel, Vakaris, Kolumbas. Dziewczynkom rzadziej nadawane imiona takie jak: Albė, Gaja, Frida, Lindre, Stela, Heilė, Pasaka Jūra, Tautė, Eiva, Tija, Juta, Elesi.

Według obywatelstwa rodziców, 28 ojców i 30 matek miało obywatelstwo ukraińskie, 17 ojców i 24 matki miało obywatelstwo białoruskie. 22 ojców i 8 matek było obywatelami Republiki Południowej Afryki. Różnorodność narodowościowa rodziców była niezwykle duża i obejmowała obywateli Wielkiej Brytanii, Irlandii, Stanów Zjednoczonych, Polski, Rosji, Niemiec i Izraela.

Samorząd Rejonu Wileńskiego nadal gratuluje rodzicom nowo narodzonych dzieci, wręczając im wyprawkę dla dziecka, której wartość w tym roku wzrosła trzykrotnie, a także jednorazową wypłatę w wysokości 210 euro. Celem tej inicjatywy jest nie tylko zachęcenie do rejestrowania dzieci w rejonie wileńskim, ale również popieranie zakładania rodzin w młodniejącym samorządzie. ■

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

SYNCHRONIZACJA

Ostrzeżenie przed możliwymi kampaniami dezinformacyjnymi

Według Krajowego Centrum Zarządzania Kryzysowego i Departamentu Bezpieczeństwa Państwowego, kampanie dezinformacyjne o niskim poziomie zasobów prawdopodobnie się nasilą, gdy systemy elektroenergetyczne krajów bałtyckich zbliżą się do synchronizacji z Europą. Według departamentu Rosja jest zainteresowana zdyskredytowaniem decyzji państw bałtyckich o odłączeniu się od pierścienia BRELL.

„Jest niemal pewne, że w najbliższej przyszłości Rosja i osoby reprezentujące jej interesy będą szukać sposobów na wpłynięcie na opinię publiczną w kwestii stabilności sektora energetycznego państw bałtyckich i ich bezpieczeństwa energetycznego” — napisano w oświadczeniu departamentu z 3 lutego.

„Ich celem jest wpłynięcie na opinię publiczną krajów bałtyckich i przekonanie jej, że kraje bałtyckie nie są w stanie być niezależne i nie mogą zapewnić niezawodnego funkcjonowania systemu elektroenergetycznego bez Rosji, a decyzja o odłączeniu się od pierścienia BRELL doprowadzi do niestabilności w sektorze energetycznym i wzrostu cen energii” — przekazał departament.

MIERZEJA KUROŃSKA

Propozycja budowy mostu budzi obawy

Litewska Komisja Narodowa ds. UNESCO wyraża zaniepokojenie ostatnimi wypowiedziami mera Neryngi, Dariusza Jasaitisa, dotyczącymi pomysłu budowy mostu na Mierzei Kurońskiej. W wydanym w poniedziałek 3 lutego raporcie, zamiar samorządu ubiegania się o 40 mln euro wsparcia dla nabrzeży

Neryngi został również opisany jako nieuzasadnione oczekiwanie i niedojrzałe podejście, podważające zaufanie społeczności międzynarodowej do państwa litewskiego. Według komisji oświadczenia te świadczą o nieodpowiedzialnym i niekompetentnym podejściu do międzynarodowych zobowiązań państwa, a także do wartości samej Mierzei Kurońskiej. Podkreśla się, że od samego momentu nominacji Mierzei Kurońskiej do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO było wiadomo, że most na tej mierzei nigdy nie zostanie zbudowany.

„Jest to międzynarodowe zobowiązanie Litwy do ochrony i zrównoważonego zarządzania tym obiektem światowego dziedzictwa UNESCO” — podkreśla Komisja Narodowa.

ŚLEDZTWO Pracownik Optogamy potajemnie sprzedawał lasery rosyjskim instytutom

Pracownik Optogamy, jednego z największych producentów laserów na Litwie, potajemnie sprzedawał lasery rosyjskim instytutom przemysłu obronnego, poinformowało radio LRT. Potwierdził to Tadas Lipinskas, szef firmy. Optogama zawiesiła swoje członkostwo w Litewskim Stowarzyszeniu Producentów Laserów i jej działalność jest obecnie przedmiotem śledztwa, w którym zatrzymano jedną osobę. „Optogama jest świadoma śledztwa prowadzonego przez Służbę Dochodzeniową ds. Przestępstw Finansowych (FNTT). Wiemy, że jeden z pracowników firmy przeprowadził nielegalne działania, które mogły doprowadzić do przeniesienia niektórych komponentów firmy do podmiotów objętych sankcjami” — powiedział Lipinskas. Podkreślił, że takie działania

pracownika były nieznane firmie i dlatego nieoczekiwane. Pracownik, który popełnił wykroczenie, został zwolniony, trwa wewnętrzne dochodzenie, a firma współpracuje z organami ścigania. Dyrektor generalny Optogamy oświadczył, że firma ściśle przestrzega wymogów legalności i nie utrzymuje relacji z osobami objętymi sankcjami.

WIZYTA Minister Budrys i bałtyccy koledzy odwiedzą Waszyngton

Minister spraw zagranicznych RL Kęstutis Budrys i jego bałtyccy odpowiednicy odwiedzą w tym tygodniu Stany Zjednoczone. „W tym tygodniu podróżuję do Waszyngtonu wraz z ministrami spraw zagranicznych Łotwy i Estonii. Jestem przekonany, że będzie to rozmowa na temat tego, jak możemy współpracować w celu wzmocnienia bezpieczeństwa na Morzu Bałtyckim, biorąc jednocześnie pod uwagę implikacje dla globalnego bezpieczeństwa morskiego” — powiedział w poniedziałek 3 lutego minister Budrys. Od października 2023 r. co najmniej 11 kabli biegnących wzdłuż dna Bałtyku zostało uszkodzonych. Ostatni z tych incydentów miał miejsce pod koniec stycznia, kiedy uszkodzony został kabel światłowodowy łączący Łotwę ze szwedzką wyspą Gotlandia.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf.wł.; Fot. Orestas Gurevičius, ELTA; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Gala „Polaka Roku 2024”. „Nasza społeczność dostrzegła osobę za kulisami”

Antoni Radczenko

— Witamy czytelników „Kuriera Wileńskiego”. Witamy szanownych gości, którzy zechcieli razem z nami podziękować działaczom naszej społeczności i wspólnie przeżyć te chwile — na początku imprezy zwrócił się do zebranych Apolinary Klonowski, zastępca redaktora naczelnego „Kuriera Wileńskiego” ds. online oraz prowadzący wydarzenia.

„SPOŁECZNOŚĆ POLSKA MA WIELU ZASŁUŻONYCH DZIAŁACZY”

Na uroczystą galę przybyli między innymi konsul generalny RP na Litwie Dariusz Wiśniewski, Daniel Słupek — I sekretarz ambasady Polski na Litwie, poseł na Sejm RL Czesław Olszewski.

— Przebieg dzisiejszego konkursu jest tradycyjny. W ciągu 27 lat wypracowaliśmy formułę, jak się wydaje maksymalnie obiektywną, która pozwala wyłonić tego, kto jest Polakiem Roku — powiedział zebrany redaktor naczelny „Kuriera Wileńskiego” Robert Mickiewicz.

— Każdego roku zastanawiamy się, ilu Polaków jeszcze zostało nienominowanych, niewybranych i niezgłoszonych do tego tytułu. To jest pytanie retoryczne, ponieważ społeczność polska ma wielu wybitnych i zasłużonych działaczy. W ciągu tych 27 lat wyrosło pokolenie osób, które wniosło swój wkład oraz swoją pracę w rozwój społeczności polskiej. Bardzo się cieszę, że w tym roku nasza społeczność dostrzegła osobę, która działa w pełnym znaczeniu tego słowa za kulisami — podkreślił Robert Mickiewicz.

STAWAĆ SIĘ LEPSZĄ WERSJĄ SAMYCH SIEBIE

Laureatka konkursu Marzena Suchocka, wieloletnia choreografka Polskiego Zespołu Arty-

Tradycyjnie, kapituła wylosowała głosujących w plebiscycie Czytelników, którym wręczono upominki

stycznego Pieśni i Tańca „Wilii”, poinformowała zebranych, że jest bardzo wzruszona.

— Wiadomo, człowiek w poje dynkę niewiele potrafi zdziałać. Traktuję to wyróżnienie jako wynik naszej wieloletniej współpracy z kierownictwem i członkami zespołu, które ma miejsce podczas naszej codziennej współpracy na próbach i nie tylko, dokładamy wszelkich starań, abyśmy się sta-

wali coraz lepszą wersję samych siebie — zaznaczyła w krótkim przemówieniu zdobywczyni tytułu „Polak Roku 2024”.

PODSUMOWANIE ROKU

— Bardzo serdecznie gratuluję naszej laureatce. Cieszy mnie, że została wyróżniona osoba, której praca jest niewidoczna.

7.>>

Jedną z finalistek tegorocznej edycji plebiscytu Czytelników „Kuriera Wileńskiego” była Janina Gieczewska

6.>>

Ale naprawdę bardzo dużo zrobiła — oświadczył wydawca „Kuriera Wileńskiego” Zygmunt Klonowski, który podkreślił, że dla redakcji konkurs jest swoistym podsumowaniem roku.

—W zeszłym roku Polacy osiągnęli wielki sukces polityczny. Przy kształtowaniu nowego rządu wiele zaszczytnych oraz odpowiedzialnych miejsc zajęli młodzi Polacy. Pochodzą oni z różnych opcji politycznych. Nareszcie udało nam się wyrwać z tego polskiego getta i wejść szerzej w życie Litwy. To jest bardzo ważne — zaznaczył Zygmunt Klonowski.

FINALIŚCI PLEBISCYTU

Tegorocznymi finalistami plebiscytu zostali: były ambasador Polski na Litwie Konstanty Radziwiłł, Renata Brasel, kierowniczka artystyczna Polskiego Zespołu Artystycznego Pieśni i Tańca „Wilia”; wieloletnia redaktorka podręczników dla szkół polskich na Litwie oraz przewodnicząca w latach 2001-2019 Polskiej Sekcji Wileńskiej Wspólnoty Więźniów Poli-

Galę uświetnił występ zespołu wileńsko-lódzkiego LitPolBit, który wykonał utwory w językach byłej Rzeczypospolitej Obojga Narodów: po polsku, litewsku, białorusku i ukraińsku

tycznych i Zesłańców Janina Gieczewska; ks. Henryk Naumowicz, proboszcz parafii w Szumsku; dziennikarka polskiej redakcji radiowej litewskiego nadawcy publicznego LRT Renata Dunajewska; emerytowana pracowniczka Litewskiego Centralnego Archiwum Państwowego w Wilnie Helena Szymanel; nauczyciel historii Gim-

nazjum Józefa Kraszewskiego Waldemar Szelkowski; prezes Społecznego Komitetu Opieki nad Starą Rossą, inicjator corocznych kwest „Pomnikom Rossy” Dariusz Żybert.

W ubiegłym roku laureatem plebiscytu „Polak Roku” został dyrektor Gimnazjum Jana Pawła II Adam Błaszczewicz.

Fot. Marian Paluszkiewicz

Traktuję to wyróżnienie, jako wynik naszej wieloletniej współpracy z kierownictwem i członkami zespołu — oświadczyła Marzena Suchocka

Miasto upamiętni wybitnych mieszkańców

W Wilnie pojawią się nowe czerwone tabliczki upamiętniające wybitnych mieszkańców miasta.

Na Zarzeczcu, na kamienicy przy ul. Užupio 5 pojawi się tabliczka informująca, że w czasie drugiej wojny światowej mieszkała tu oraz ratowała Żydów Aleksandra Drzewiecka (1883-1968), uhonorowana tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Za ich ukrywanie w okupowanym przez Niemców Wilnie groziła kara śmierci.

Kolejna tabliczka zostanie odsłonięta na Antolokolu, na kamienicy przy ul. Smėlio 3. Mieszkał tu Bronislovas Genzelis (1934-2023), sygnatariusz Aktu Niepodległości Litwy, jeden z założycieli organizacji politycznej Sąjūdis.

RATOWAŁA DZIECI

Upamiętnienie Polki ratującej Żydów, zainicjowała Danutė Selčinskaja, pracowniczka wileńskiego Muzeum Kultury Żydowskiej im. Gaona. Wiadome jest, że Aleksandra Drzewiecka uratowała od śmierci ośmioro dzieci. Niektóre ukrywała w swoim mieszkaniu i w piwnicy.

W 2009 r. Muzeum Kultury Żydowskiej im. Gaona w Wilnie opublikowało wspomnienia Grigorija (Stanisława) Szerszniewskiego. Autor opowiada o Aleksandrze Drzewieckiej, której zawdzięcza życie.

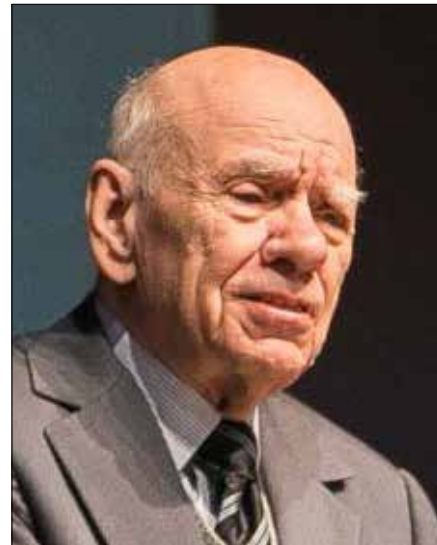
„Aleksandra Drzewiecka jest moim wybawcą. Nie znam jej daty urodzenia. Zarówno mnie, jak i mojej żonie wydawało się, że musiała mieć około sześćdziesięciu lat, gdy wojna się skończyła. (...) Nie wiem, czy kiedykolwiek wyszła za mąż, ale wiem, że podczas wojny mieszkała sama i nie miała własnych dzieci. Przez całe życie była bardzo biedna. Wydawało mi się, że jej jedynym źródłem utrzymania po wojnie była emerytura w wysokości 60 rubli, którą otrzymała za uratowanie majora Armii Radzieckiej. W lipcu 1944 r., gdy front zbliżał się do Wilna, tuż przed domem, w któ-

Aleksandra Drzewiecka
Fot. issigelbejesvaikas.lt

rym mieszkała, Niemcy wykopali okopy i tam się zadowolili. Przez kilka dni na podwórku przy ulicy Zarzecznej 5 toczyły się walki. Mieszkańcy okolicznych domów siedzieli zamknięci, bez wody. Jeśli ktoś próbował wyjść, Niemcy natychmiast zaczęli strzelać. Aleksandra Drzewiecka, pomimo ostrzału, wyszła na podwórze z białą opaską związaną na rękawie, opatrzyła rannych i zaciągnęła ciężko rannego sowieckiego oficera leżącego na podwórzu do piwnicy. Pielęgnowała go, aż wszystko się uspokoiło, a rannych zabrali sanitariusze” — czytamy w wspomnieniach mieszkańca Wilna, który trafił do domu Alek-

Na Zarzeczcu, na kamienicy przy ul. Užupio 5 pojawi się tabliczka informująca, że w czasie drugiej wojny światowej mieszkała tu oraz ratowała Żydów Aleksandra Drzewiecka (1883-1968), uhonorowana tytułem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Za ich ukrywanie w okupowanym przez Niemców Wilnie groziła kara śmierci.

Bronislovas Genzelis
Fot. vilnius.lt

sandry Drzewieckiej w wieku siedmiu miesięcy.

RYZYKOWAŁA WŁASNE ŻYCIE

„Stało się to prawdopodobnie w listopadzie 1941 r. Z tego, co wiem, moi rodzice, Ber i Róża Szerszniewscy, działacze podziemia antyniemieckiego w wileńskim getcie, nie mieli możliwości wspierać finansowo moją zbawicielkę. W jej piwnicy na Zarzeczcu przebywałem do końca wojny. Widok ciemnej, zadymionej suteryny na zawsze pozostał w mojej pamięci. (...) Pomagała i opiekowała się wszystkimi dziećmi, niezależnie od ich narodowości. Jednak pomagając Żydom świadomie ryzykowała własne życie. Dzięki niej nie tylko ja, ale też mieszkająca w Izraelu Gethel Gitelman żyjemy, żyją też nasze dzieci i wnukowie. Ostatni raz widziałem ją w Wilnie w 1957 roku, przed jej wyjazdem do Polski. W 1967 roku, na rok przed śmiercią Aleksandry, z żoną Rają i wujkiem Danielem Katzem odwiedziliśmy ją w Polsce. Zmarła w 1968 roku, — pisał Grigorij Szerszniewski.

Nazwisko wilnianki Aleksandry Drzewieckiej figuruje wśród setek innych nazwisk Sprawiedliwych wśród Narodów Świata wyrytych na Ścianie Honoru Instytutu Yad Vashem w Jerozolimie.

Opr. Justyna Giedrojc

Kim była niezłomna święta, której chleb chroni domostwa, zwierzęta i ludzi?

Honorata Adamowicz

Zgodnie ze starą tradycją — 5 lutego w kościołach poświęca się chleb i wodę ku czci św. Agaty, prosząc o ochronę domostw, zwierząt i ludzi.

— Święta Agata jest patronką Sycylii, Katanii oraz ludwisarzy. Szczególną opieką otacza kobiety karmiące i cierpiące na choroby piersi. Jej wspomnienie, obchodzone 5 lutego, wiąże się z licznymi zwyczajami. W niektórych rejonach błogosławi się wówczas chleb, sól i wodę, które mają chronić przed pożarami i piorunami. Poświęcone pieczywo wrzucano do ognia, by uchronić domostwa przed płomieniami, a bydło karmiono poświęconą solą, by zabezpieczyć je przed chorobami. W ikonografii św. Agata przedstawiana jest w długiej szacie, często z palmą męczeństwa, kleszczami symbolizującymi jej cierpienia oraz misą, na której spoczywają jej odcięte piersi. Atrybuty te podkreślają jej niezłomność i siłę ducha — opowiada w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” diakon Adam M. Dunst OFM Conv, franciszkanin, który posługuje obecnie w Kłajpedzie.

PATRONKA SYCYLII

Św. Agata, zwana również Sycylijską, jest jedną z najbardziej czczonych świętych w Kościele katolickim. Jej imię, wywodzące się z języka greckiego, oznacza „dobrą”, co idealnie oddaje jej niezłomny charakter i poświęcenie dla Chrystusa.

Agata urodziła się około 235 r. w Katanii na Sycylii. Od najmłodszych lat była wychowywana w duchu chrześcijańskim i wcześniej zdecydowała się poświęcić życie Bogu, składając śluby dziewictwa. Jej niezwykła uroda zwróciła uwagę Kwincjana, rzymskiego namiestnika wyspy, który zapragnął poślubić młodą dziewczynę. Kiedy Agata odrzuciła jego załoty, rozgniewany senator postanowił ją ukarać. W czasach prześladowań

5 lutego w Kościele katolickim przypada wspomnienie Agaty Sycylijskiej — męczennicy, świętej Kościoła katolickiego i prawosławnego.

5 lutego w kościołach poświęca się chleb i wodę ku czci św. Agaty, dziewicy i męczennicy Fot. Marian Paluszkiewicz

chrześcijan za panowania cesarza Decjusza jej odmowa stała się pretekstem do brutalnych represji.

NIEZŁOMNA MĘCZENNICA

— Kwincjan najpierw próbował złamać wolę Agaty, powierzając ją opiece Afrodyssy — kobiety prowadzącej dom publiczny. Mimo licznych prób poniżenia, Agata pozostała niezłomna w wierze. Rozwścieczony namiestnik nakazał jej tortury, które obejmowały między innymi odcięcie piersi. Pomimo tych cierpień, Agata nie wyrzekła się Chrystusa. Według podań w nocy ukazał się jej święty Piotr, który cudownie uleczył jej rany. Niedługo potem Katanię nawiedziło potężne trzęsienie ziemi, które zabiło wielu pogan, co interpretowano jako znak Bożego gniewu. Przerażony namiestnik nakazał przerwać tortury, jednak niedługo później kolejny raz pojmano Agatę. Tym razem poniosła ona śmierć męczeńską. Wrzucona została na rozżarzone węgle. Jej śmierć miała miejsce 5 lutego 251 r. — opowiada duszpasterz.

DZIEDZICTWO ŚW. AGATY

Ciało św. Agaty zostało pochowane przez chrześcijan w Katanii. Wkrótce jej kult rozprzestrzenił się daleko poza Sycylię. Papież Symmachus w V w. wznosił na jej cześć bazylikę w Rzymie, a kolejne świątynie poświęcone Agacie powstały z inicjatywy św. Grzegorza Wielkiego oraz papieża Grzegorza II. Do dziś jej relikwie są przechowywane w katedrze w Katanii, a jedną z najcenniejszych pamiątek po świętej jest jej welon, dzięki któremu wielokrotnie ocalono miasto przed katastrofami.

— Historia św. Agaty to nie tylko opowieść o cierpieniu, ale przede wszystkim o odwadze, wierze i niezachwianej wierności Chrystusowi. Jej przykład inspirował wiernych na całym świecie, a jej kult pozostaje żywy do dziś. Św. Agata przypomina, że prawdziwa siła tkwi nie w ciele, lecz w niezłomnym duchu oddanym Bogu — zaznacza diakon Adam M. Dunst OFM Conv.

Pogrzebali go, a on... zadzwonił!

Aleksander Borowik

Niedawno horror, rodem z dreszczowców Hitchcocka, przeżyła pewna rodzina z Kłajpedy.

TELEFON PODCZAS POGRZEBU

Otóż tamtejsi lekarze postanowili 44-letniego mężczyznę, nazwijmy go Tomaszem, wypisać ze szpitala na leczenie domowe. Ten poszedł do apteki, a tam się dowiedział, że nie mogą mu przepisać niezbędnych leków, bo od kilku dni jest... martwy!

Gdy zszokowany „zmarły” zadzwonił do córki, to usłyszał jeszcze bardziej szokującą nowinę — urna z jego prochami ma być wkrótce złożona do grobu.

Córka nie mogła uwierzyć, że słyszy ojca. Nie mogła zrozumieć, że dzwoni człowiek, którego prochy znajdowały się obok niej — w urnie.

Poprosiła ojca, żeby ten przysłał swoje „świeże” zdjęcie. Dopiero, kiedy w telefonie zobaczyła głupio-wesołą twarz ojca, to uwierzyła, że „tataś żyje”...

SZPITALNY KOLEGA

A wszystko było tak. Tomasz w szpitalu poznał innego chorego, z którym postanowił wynająć wspólnie mieszkanie, by mieszkać taniej. Ale tak się złożyło, że najpierw z ośrodka medycznego został wypisany jego „kolega”. A jako że ten nie miał żadnych dokumentów, więc Tomasz dał mu kopię swego paszportu i odręcznie napisane pełnomocnictwo.

Tymczasem na „wolności” ów znajomy wdał się w bójkę. Najjutrz zmarłego w wyniku ciężkiego pobicia znaleziono na klatce schodowej. Twarz mężczyzny była tak zmasakrowana, że policjanci nie mogli go zidentyfikować. Ale nie bawili się długo w detektywów. Znaleźli w kieszeni denata kopię paszportu — i sprawa zamknięta.

W potoku informacyjnym z całego świata co rusz pojawiają się makabryczne „ciekawostki” związane z grzebaniem zmarłych.

Ciało mężczyzny zostało skremowane, a prochy umieszczone w urnie.

800 EURO NA POCIESZENIE...

Tomasz, którego uznano za żywego trupa, pozwał do sądu państwo litewskie. Mężczyzna oszacował poniesioną szkodę niemajątkową na 10 tys. euro.

Ale sędziowie badający ten wątkowy przypadek uznali, że mężczyźnie, który był jednocześnie żywy i martwy, przysługuje jedynie... 800 euro.

Słudzy Temidy podjęli tę decyzję po uwzględnieniu „kwoty odszkodowania za szkodę niemajątkową przyznawaną przez państwo w praktyce sądowej”. I dodali, że kierowali się „zasadami sprawiedliwości i uczciwości”...

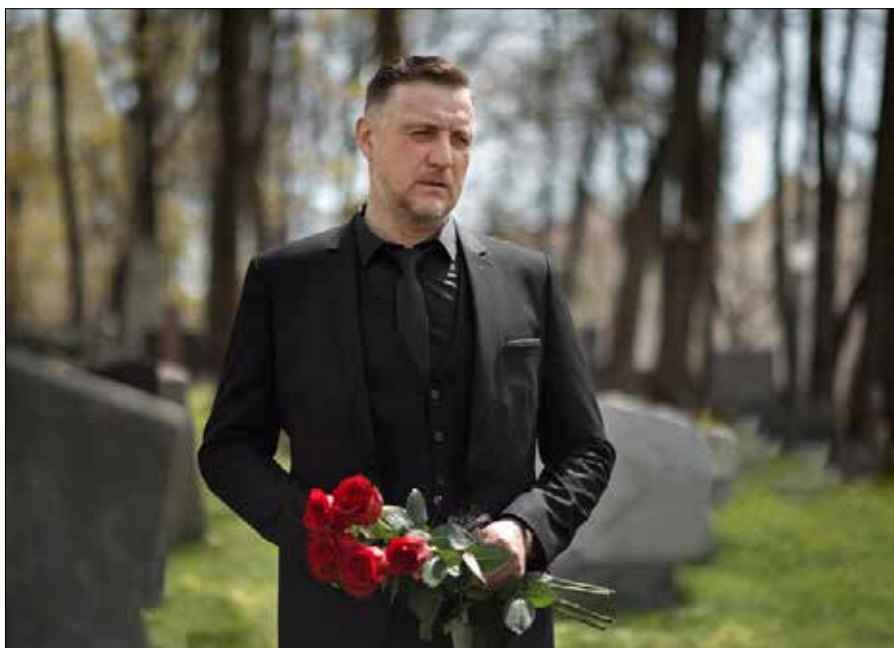
JAK W KOMEDII „JESTEM ŻYWY”

Historię, w którą został uwikłany kłajpedzianin, można porównać do litewskiego filmu z 2023 r.

— „Jestem żywy”. Tam też niejakiego Tomasza uznano za zmarłego z powodu... błędu biurokratycznego. System informacyjny zablokował jego kartę bankową, a mieszkanie przeszło na własność państwa. I oto zdrowy i żywy człowieczyna musiał przejść drogę krzyżową, żeby udowodnić swoje istnienie... ■

Kwiaty się zgadzały...

Niedawno także w Warszawie rodzina chciała pożegnać przed pogrzebem zmarłą babcię. „Zgadzała się trumna i kwiaty, jednak kiedy poprosiliśmy o otwarcie nie wieka, to okazało się, że w środku leży jakaś inna osoba!” — opowiadała wnuczka zmarłej. Jak się okazało, jej babcia tego samego dnia została pochowana w niewłaściwym grobie i to na innym cmentarzu. Przedstawiciele zakładu pogrzebowego tłumaczyli, iż kobiety miały podobne nazwiska, stąd ta pomyłka...

W świecie rusz co rusz pojawiają się informacje o makabrycznych zdarzeniach związanych z grzebaniem zmarłych... Fot. Freepik

Obywatele Litwy nadal aktywnie szukają szczęścia za granicą

O przyczynach, dla których mieszkańcy Litwy decydują się na emigrację oraz na powrót do kraju opowiada prof. Bogusław Gruzewski, ekonomista, socjolog, dyrektor Litewskiego Centrum Nauk Społecznych.

Justyna Giedrońc

– Należy powiedzieć, że mieliśmy dosyć pozytywne zmiany w tym procesie. Już w czasie pandemii i nieco później widzieliśmy, że zmniejszyła się liczba osób wyjeżdżających z kraju na emigrację. Na przykład w 2020 r. wyjechało ponad 25 tys. osób, w 2021 r. również 25 tys., w 2022 już tylko 15,3 tys., ale już w 2023 r. znowu mieliśmy wzrost – wyjechało prawie 22 tys. osób. W 2024 r. już widzimy negatywną tendencję – wyjechało prawie 29 tys. i nie są to jeszcze ostateczne dane za ub. rok. Z grubsza jednak widzimy tendencję wzrostową i ma to ujemny wpływ na sytuację demograficzną w kraju. Z drugiej strony, coraz więcej imigrantów do nas przyjeżdża, coraz częściej występują na litewskim rynku pracy, ale też często budzą kontrowersje, zwłaszcza, gdy chodzi o przybywających z krajów azjatyckich – mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” prof. Bogusław Gruzewski.

WYŻSZE PŁACE

– Przyczyny wyjazdów z Litwy stale nieco się zmieniają. Przytoczę tu konkretne liczby. Główną przyczyną emigracji, zwłaszcza do krajów Unii Europejskiej, są wyższe płace. Ten czynnik stanowił około 60 proc. Z tego powodu wyjeżdżali przeważnie ludzie młodzi, którzy mieli trudności spłacenia zaciągniętych kredytów z zarobków otrzymywanych na Litwie. Za granicą często żyli w gorszych warunkach, ale chodziło im wyłącznie o pieniądze na spłacenie kredytów albo inwestowanie zarobionych za granicą pieniędzy tutaj, w kraju. Teraz te tendencje się zmieniają. Obecnie z racji wyższych płac wyjeżdża już tylko około 40 proc. wszystkich wyjeżdżających z Litwy. Są to ludzie w wieku młodszym, którzy dopiero zaczynają karierę, nie inwestują w wykształcenie, tylko pla-

Warunki ekonomiczne oraz poziom życia na Litwie stają się coraz bardziej atrakcyjne – mówi prof. Bogusław Gruzewski

nują, że po ukończeniu szkoły będą pracować poza granicami kraju – wyjaśnia rozmówca.

BRAK PRACY

Zaznacza, że 20 proc. decyduje się na emigrację z braku pracy.

– Są to przeważnie mieszkańcy regionów, gdzie poziom zatrudnienia jest najniższy. Są to rejony z dominacją mieszkańców wsi, takie jak: kielmski, janiski, ignaliński czy jezioroski. Młodzi mieszkańcy nie widzą większych perspektyw na zatrudnienie w swoim regionie, do większych miast nie mogą wyjechać, ponieważ utrzymanie jest tam droższe. Dlatego właśnie podejmują decyzję wyjazdu za granicę z racji możliwości zatrudnienia i możliwości podjęcia pracy zawodowej.

W te 20 proc. wchodzi także ludzie, którzy szukają lepszej kariery, którzy pracują np. w firmach, ale przez dłuższy czas nie mają awansu, a często pracują w firmach zagranicznych. Jest to, powiedzmy, wyższa

półka zawodowa. Są to, często ludzie sztuki, wyjeżdżają nie tylko z racji znalezienia pracy, ale też z racji tego, żeby zrobić szybszą karierę – komentuje dyrektor Litewskiego Centrum Nauk Społecznych.

MŁODZI NAUKOWCY WYJEŹDZAJĄ W CELU OBRONY DOKTORATU

– Jako że jestem profesorem na uniwersytecie, to prawie każdy młody otrzymuję propozycje z różnych uczelni, gdzie mógłbym rozwijać swoją karierę. Młodzi naukowcy wyjeżdżają do krajów arabskich, gdzie są dobre warunki finansowe czy do Stanów Zjednoczonych.

Trzecią częścią składową tych 20 proc. są przeważnie ludzie młodzi, którzy poszukują zatrudnienia w unikatowych zawodach. Są to m.in.: biolodzy, biochemicy, fizycy. Mogą pracować na Litwie, ale wyjeżdżają z racji braku urządzeń laboratoryjnych czy braku zaawansowanych badań.

11.>>

Oni właśnie nie znajdują w kraju możliwości do realizacji swoich kompetencji zawodowych i za granicą proponuje im lepsze laboratoria, gdzie mogą prowadzić bardziej zaawansowane badania, realizować bardziej ambitne projekty.

W tej grupie są też architekci, często ludzie sztuki, przedstawiciele biznesu, którzy wyjeżdżają z racji bardziej atrakcyjnych możliwości na zagranicznych rynkach pracy – kontynuuje prof. Bogusław Gruzewski.

STUDIA ZA GRANICĄ

Kolejne 20 proc. stanowią osoby, które wyjeżdżają na studia.

– Jest to duża liczba – około 2-3 tys. osób rocznie. W tej grupie są nie tylko ludzie młodzi, którzy chcą studiować za granicą. Jest też taka tendencja, gdy rodzice wysyłają swoje starsze dzieci za granicę, żeby mogły one już tam ukończyć gimnazja, studiować i projektować swoją karierę. Najczęściej dzieci uczą się w starszych klasach w Polsce, w Stanach Zjednoczonych, w Wielkiej Brytanii. Czasami cała rodzina wyjeżdża, żeby dzieci mogły się bardziej pomyślnie integrować, a następnie studiować poza granicami kraju – zaznacza rozmówca.

LEPSZE WARUNKI ŻYCIA

10 proc. stanowią rodziny, które wyjeżdżają w poszukiwaniu lepszych warunków życia.

– Priorytety są różne, ale przeważnie są to warunki klimatyczne. W tej grupie są ludzie, którzy wyjeżdżają np. do Hiszpanii, często są to ludzie w starszym wieku. Często rodziny wyjeżdżają do Niemiec, gdzie jest lepiej zorganizowana opieka zdrowotna, lepsza jakość dróg. Są to też ludzie nieco bardziej zamożni, w połowie albo w końcu swojej kariery zawodowej, często nawet emeryci, którzy mogą sobie pozwolić na taką perspektywę. Ta czwarta z kolei grupa emigrantów jest popularna w innych krajach, szczególnie skandynawskich czy w Wielkiej Brytanii (wyjeżdżają do Hiszpanii, na Maltę, do Grecji itp.) – wyjaśnia prof. Gruzewski.

INNE PRZYCZYNY

W ostatniej grupie mieści się pozostałe 10 proc. mieszkańców Litwy, którzy decydują się na emigrację z powodów innych przyczyn.

– Często do tej grupy trafiają młodzi ludzie, którzy po prostu poszukują życiowych przygód. Mogą to być nie tylko osoby młode, mogą to być również ludzie, którzy tutaj zawiedli się na karierze, na warunkach życia, wrażliwie reagują na różne afery korupcyjne, na skandale polityczne. Cały problem polega na tym, że teraz dla obywatela Litwy wyjechać poza granice kraju jest bardzo prosto z wielu przyczyn. Po pierwsze, i jest to chyba najważniejsze, możemy swobodnie poruszać się po Unii Europejskiej, mamy też bezwizowy wjazd do wielu krajów świata.

Po drugie, prosto wyjechać, gdy człowiek emocjonalnie nie chce w kraju być, bo często każdy z nas, również tu, na Wileńszczyźnie, ma za granicą znajomych, którzy w pierwszych tygodniach przyjmą nas u siebie. Tacy znajomi są i w Anglii, i w Stanach czy w Norwegii. Dlatego, jeżeli emocjonalnie coś nie odpowiada, ludzie często pakują walizkę i wyjeżdżają.

Trzecią przyczyną, dlaczego łatwo jest się przemieszczać, jest to, że zarabiając nawet minimalną płacę, można podróżować. Można kupić tani bilet do Hiszpanii czy Anglii i wyjechać, wiele jest tanich rejsów. Można też autokarem pojechać do Berlina. Takie wyjazdy dla obywateli Litwy stają się coraz bardziej dostępne. Więc te 10 proc. stanowią ludzie, którzy mają pewną niechęć mieszkania w swoim kraju, często wyjeżdżają młodzi ludzie, którzy chcą „ucieć od rodziny”, która bywa zbyt opiekuńcza czy może zbyt konfliktowa. Często w tej grupie są ludzie zawiedzeni swoją karierą i wyjeżdżają, żeby zmienić otoczenie oraz ludzie dość pomyślni, którzy realizują się w swoim kraju, ale z racji wielu przyczyn wybierają emigrację jako większy komfort funkcjonowania w innym społeczeństwie. Nie dla wszystkich jest to jednak rozwiązanie efektywne. Wielu nie znajduje pomyślnych warunków w nowym miejscu zamieszkania. Jednak obcy kraj, inna kultura, obyczaje, inne otoczenie językowo-kulturowe, wszystko to często utrudnia pomyślną integrację w obcym społeczeństwie – mówi socjolog.

PRZYCZYNY POWROTU EMIGRANTÓW DO KRAJU

Jeszcze nie wiadomo jakim pod względem remigracji będzie 2024 r., w tej chwili nie ma ostatecznej statystyki.

– A to jest bardzo ważne, ponieważ od 2022 r. liczba powracających do kraju obywateli Litwy nieco się zmniejsza. Pierwszą przyczyną powrotu są warunki ekonomiczne. Ludzie wracają, bo widzą na Litwie lepsze warunki życia. Często płace zarobkowe w kraju nie są wyższe i nie mogą się równać z dobrą płacą w Niemczech czy w Norwegii. Ale kiedy człowiek może zadowolić swoje minimalne potrzeby finansowe i może już zarabiać więcej, ceni wtedy nie tylko wysokość zarobków, ale też warunki społeczne, czas wolny, relacje z sąsiadami. Litewscy emigranci w krajach europejskich często są na obrzeżach społecznych, nie są zbyt aktywnie przyjmowani do społeczności lokalnej (np. w Wielkiej Brytanii). Wiadomo, że sytuacja zależy od wielu czynników: co robisz, ile zarabiasz, gdzie mieszkasz. Stosunek do emigrantów jest podobny jak u nas. Emigrant to zawsze człowiek spoza naszej kultury. Nie mamy na razie dokładnych badań ukazujących, ile czasu i jak przebiega adaptacja społeczna naszych emigrantów. Niektóre narody, na przykład skandynawskie, są bardziej zamknięte, inne, m.in. Włosi czy Hiszpanie, bardziej otwarte. Ale często adaptacja w obcym społeczeństwie zależy też od cech osobistych – podkreśla prof. Gruzewski.

Dodaje, że drugą przyczyną powrotu są bardziej atrakcyjne możliwości zatrudnienia oraz poziom płac. Młodzi ludzie, którzy często wyjeżdżali od razu po studiach, obecnie znajdują możliwości rozwoju kariery na Litwie, co często zachęca ich do powrotu.

Zdaniem rozmówcy, bardzo ważną przyczyną powrotu są odpowiednie warunki rozwoju prywatnego biznesu. Dużo ludzi powracających z zagranicy przywozi z zagranicy kapitał i doświadczenie, które zdobyli, pracując w mniejszych czy większych firmach, często w sektorze usług. Przywożą także kulturę tego biznesu oraz kontakty biznesowe i tu realizują swoje doświadczenie.

12.>>>

Czwartą przyczyną powrotu emigrantów do kraju są warunki kulturowo-społeczne. Często jest to zmęczenie kulturowe, m.in. brak, brak uznania, którego człowiek doznaje przebywając w obcym otoczeniu. Wraca więc do kraju, gdzie są krewni, szerokie grono znajomych i przyjaciół.

CORAZ CZĘŚCIEJ LUDZIE POWRACAJĄ Z PRZYZYNY RODZINNYCH.

– Pierwszym elementem tej przyczyny jest opieka nad starszymi czy chorymi rodzicami. W naszej kulturze, na Liwie, jak też w kulturze polskiej, można powiedzieć w kulturach katolickich, jeszcze żywa jest tradycja i szeroko rozumiany obowiązek, że dzieci opiekują się rodzicami, ofiarują nawet swoją karierę oraz wracają do kraju, żeby pomagać rodzicom. W krajach Europy Zachodniej te więzi zanikają, dlatego jak plaga szerzy się tam samotność osób starszych i coraz częściej mówi się o eutanazji. Drugim elementem rodzinnej przyczyny często są zmiany kulturowe Europy Zachodniej, również Stanów Zjednoczonych, wysoki koszt wychowania dzieci. Ludzie decydują się więc na powrót, bo są tu rodzice, którzy pomogą wychować dzieci, jest tu też pomoc otoczenia. W ten sposób wychowanie dzieci na Litwie staje się bardziej atrakcyjne. Bardzo często ludzie, którzy wyjeżdżali z przyczyn emocjonalnych, żeby poznać świat, wracają do kraju, uświadamiając sobie, że wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej. Mam немало znajomych, którzy kiedyś wszystko sprzedali i wyjechali, ale teraz są znowu na Litwie – wyjaśnia rozmówca.

Socjolog zaznacza, że jednak bardziej aktualną przyczyną powrotu do kraju jest choroba. Koszty leczenia za granicą są bardzo wysokie. Jeżeli człowiek pracuje zaledwie kilka lat, nigdy nie będzie miał dobrego ubezpieczenia zdrowotnego. W Niemczech czy w krajach skandynawskich nie da rady pokryć wszystkich wydatków. Wracają ludzie, którzy mają problemy zdrowotne, jak też osoby starsze, które chcą korzystać z jakościowych usług za mniejsze pieniądze, chociaż u nas usługi lekarskie coraz bardziej drożeją. Zdaniem prof. Grużewskiego powrót osób starszych związany jest też z warunkami

■ Główną przyczyną emigracji są wyższe płace

kulturowo-społecznymi, perspektywą bardziej łagodnej starości w warunkach ojczystych, w warunkach bardziej dostępnej opieki społecznej.

SYTUACJA POLITYCZNA

Ostatnim punktem, znaczenie, którego ostatnio wzrasta, są przyczyny polityczne.

– W Rosji i Białorusi przebywało немало naszych obywateli, dużo było biznesmenów, którzy wyjeżdżali z rodzinami w kontekście pracy, biznesu. Ale z wiadomych przyczyn to wszystko zaczęło się kurczyć, starali się oni wszystko szybko tam pozamykać i wrócić.

W 2023 i 2024 r. agresywne działania Rosji bardziej zwiększyły te trendy. Dużo ludzi wyjechało z Ukrainy, bo w Kijowie obywatele Litwy mieli немало biznesów. Wielu naszych obywateli powróciło z Wielkiej Brytanii, kiedy kraj ten wystąpił z Unii Europejskiej. Teraz zakładam, że możliwie falę reemigracji otrzymamy ze Stanów Zjednoczonych. Prezydent Trump zapowiada bardzo srogą politykę w kontekście imigrantów. Jest też możliwość, że konflikt izraelsko-arabski, chociaż czasowo zażegnany, może stać się przyczyną powrotu naszych emigrantów z Izraela – dzieli się spostrzeżeniami socjolog.

OGÓLNA SYTUACJA NA LITWIE

– Muszę podkreślić, że warunki stają się coraz bardziej atrakcyjne w kontekście naszej przeszłości, również po-

równując statystyki unijne. Średnia płaca zarobkowa na Litwie faktycznie jest wyższa niż w Polsce czy Portugalii, zbliżamy się do średniej płacy Hiszpanii. Chociaż poziom życia u nas czasami jest wyższy, mamy jednak problem z polityką cen. To nie jest dobrze, ale obecny rząd zapowiada różne rozwiązania. Sam fakt życia w ojczyźnie jest bardziej atrakcyjny, bardziej przyjemny. Warunki ekonomiczne też są coraz bardziej atrakcyjne, mówiąc o usługach socjalnych czy opiece zdrowotnej, to wszystko się u nas rozwija. Bardzo istotny jest też rozwój technologiczny, który zwiększa atrakcyjność Litwy – podkreśla dyrektor Litewskiego Centrum Nauk Społecznych. Uogólniając stwierdza, że warunki ekonomiczne oraz poziom życia na Litwie stają się coraz bardziej atrakcyjne dla mieszkańców.

– Zaś warunki technologiczne pozwalają pracować w międzynarodowych firmach, z wysokim wynagrodzeniem, równocześnie zamieszkując gdzieś w pięknym zakątku Litwy nad jeziorem z ekologicznym gospodarstwem rolnym. Dobre drogi, dostępne połączenia lotnicze pozwalają szybko znaleźć się na drugim końcu Europy. Dlatego bardzo ważne, aby była zapewniona stabilność gospodarcza i polityczna, która w dużej mierze nie tylko od naszego państwa zależy – podsumowuje prof. Bogusław Grużewski ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

Rekordowo mało narodzin, gospodarkę ratuje imigracja

W 2024 r. przyrost naturalny ludności Litwy pozostał ujemny. Zmarło o 18,8 tys. osób. więcej niż się urodziło — we czwartek, 30 stycznia, podała Jūratė Petrauskienė, dyrektorka generalna Państwowej Agencji Danych (VDA), podczas konferencji prasowej „Kluczowe wskaźniki gospodarcze i społeczne za 2024 r.”.

Przekazała ona również główne dane dotyczące PKB Litwy, handlu zagranicznego, przemysłu, statystyki usług, płac, zatrudnienia i bezrobocia.

Z danych nt. demografii wynika, że w minionym roku liczba urodzonych dzieci była rekordowo niska — wyniosła ona 18,7 tys., czyli o ok. 9,5 proc. (2 tys.) mniej niż w 2023 r.

Tymczasem zmarło w ciągu roku dwukrotnie więcej — 37,4 tys. osób, o 1,2 proc. (439 osób) więcej niż w 2023 r. Jak wyjaśnia Daurmantas Stumbrys, szef Centrum Badań Demograficznych i Ekspertyz, przy takiej śmiertelności i w celu zrównoważenia tempa zmian populacji, wskaźnik urodzeń powinien znacznie wzrosnąć.

Zdaniem J. Petrauskienė taka sytuacja demograficzna oznacza, że choć dane gospodarcze Litwy w ubiegłym roku były dobre, to w przyszłości wzrost gospodarczy wyhamuje. „Nie możemy nie zwrócić uwagi na pogłębiającą się przepaść demograficzną (...) Kładzie się ona cieniem na przyszłych prognozach gospodarczych” — powiedziała Petrauskienė.

JEST NAS WIĘCEJ NIŻ ROK TEMU, A PKB WZRÓSŁ O 2,6 PROC.

Według VDA, 1 stycznia 2025 r. Litwa liczyła 2 890 200 mieszkańców, czyli o 4,3 tys. (0,1 proc.) więcej niż rok temu.

Jak wyjaśniła dyrektorka agencji, choć napływ imigrantów zmniejszył się, to dalszy wzrost liczby ludności w kraju wynikał z dodatniego salda migracji międzynarodowej, na co wpływ miała liczba uchodźców wojennych z Ukrainy oraz tych, którzy przybyli z Białorusi, Uzbekistanu, Kazachstanu, Kirgistanu, Tadżykistanu i Indii.

■ W minionym roku liczba dzieci urodzonych na Litwie była niepokojąco niska

Produkt krajowy brutto (PKB) Litwy wzrósł w ubiegłym roku o 2,6 proc. — poinformowała we czwartek VDA. PKB kraju w zeszłym roku został wygenerowany na poziomie 77,8 miliarda euro. Tylko w czwartym kwartale, w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku, PKB wzrósł o 3,8 proc. do 20,2 mld euro.

SPADEK EKSPORTU I IMPORTU

W ubiegłym roku Litwa zaliczyła spadek eksportu o 5,7 proc. do 37,5 mld euro, a importu — o 6,6 proc. do 41 mld euro. Saldo handlu międzynarodowego było ujemne i wyniosło 4,4 mld euro.

Jak poinformowała Jūratė Petrauskienė, Litwa wyeksportowała w ubiegłym roku najwięcej towarów na Łotwę, do Polski i Niemiec. Eksport do krajów Unii Europejskiej (UE) stanowił około 67 proc. całkowitego eksportu kraju. Większość importu na Litwę pochodziła z Polski, Niemiec i Łotwy, a im-

port z krajów UE stanowił prawie 69 proc. całkowitego importu.

„W 2024 r. najwięcej eksportowano i importowano produktów mineralnych, maszyn i urządzeń mechanicznych, sprzętu elektrycznego oraz produktów przemysłu chemicznego” — powiedziała dyrektorka generalna Państwowej Agencji Danych na czwartkowej konferencji prasowej.

Eksport i import kraju spadają drugi rok z rzędu.

WZROST PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ

Produkcja przemysłowa wzrosła w ubiegłym roku o 4 proc. do 29,4 mld euro.

W skali roku największy wzrost odnotowano w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (26,2 proc.), podstawowych leków i preparatów farmaceutycznych (24,5 proc.) oraz produktów chemicznych (20,8 proc.). Największy spadek produkcji sprzętu elektrycznego i szycia odzieży wyniósł odpowiednio 21,1 proc. i 12,3 proc.

14.>>

Roczna inflacja na Litwie w grudniu 2024 r. (w porównaniu do grudnia 2023 r.) wyniosła 2,1 proc. — podała Państwowa Agencja Danych. W ubiegłym roku ceny towarów konsumpcyjnych wzrosły o 0,4 proc., usług — o 6,1 proc.

SPADŁY OBROTY RESTAURACJI

Obroty restauracji, kawiarni i innych przedsiębiorstw gastronomicznych spadły w ciągu roku o 6,9 proc. do 1,1 mld euro. Obroty przedsiębiorstw handlu detalicznego (bez sprzedaży pojazdów i motocykli) wyniosły w ubiegłym roku 15,3 mld euro — o 4,7 proc. więcej niż przed rokiem. W ciągu roku handel artykułami spożywczymi wzrósł o 4,1 proc., towarami nieżywnościowymi — o 5,6 proc., paliwami samochodowymi — o 4 proc.

„Tak, rok 2024 był trudniejszy dla sektora gastronomicznego ze względu na wzrost podatków, szybko rosnące koszty pracy. Widzieliśmy, że spadły też realne obroty, ale jak pokazują statystyki, nie był to tragiczny rok dla tego sektora” — powiedział Nerijus Mačiulis, główny ekonomista Swedbanku.

REKORDOWY WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA

W ubiegłym roku na Litwie odnotowano 1,5 miliona pracowników. Według Nerijusa Mačiulisa, taki wskaźnik zatrudnienia jest rekordowy w ciągu ostatnich 24 lat. „Są to wyjątkowe dane, biorąc pod uwagę fakt, że w tym okresie liczba ludności Litwy zmniejszyła się o ponad sto tysięcy” — powiedział Mačiulis.

Podkreślił, że na Litwie pracuje więcej niż co piąta osoba w wieku emerytalnym. „Udział seniorów na rynku pracy bardzo znacząco wzrósł, ponadto przekracza średnią unijną” — powiedział ekonomista.

Jak dodał, wskaźnik zatrudnienia na Litwie rośnie również z powodu większego udziału migrantów na rynku pracy. W ubiegłym roku stopa bezrobocia w kraju wyniosła 7,1 proc. — o 0,3 punktu procentowego więcej niż w 2023 r.

WZROST PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA DO 1 365 EURO

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie „na rękę” wzrosło w ubiegłym roku o 9,3 proc., tj. o 116 euro — do 1 365 euro. Wynagrodzenie przed opodatkowaniem w ubiegłym roku wzrosło o 10,2 proc., tj. o 204 euro — do 2 218 euro.

Najwyższe wynagrodzenia brutto w ubiegłym roku otrzymali pracownicy firm z branży technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ok. 3 981 euro) i branży finansowej i ubezpieczeniowej (ok. 3 574 euro).

Produkt krajowy brutto (PKB) Litwy wzrósł w ubiegłym roku o 2,6 proc. — poinformowała w czwartek VDA. PKB kraju w zeszłym roku został wygenerowany na poziomie 77,8 miliarda euro. Tylko w czwartym kwartale, w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku, PKB wzrósł o 3,8 proc. do 20,2 mld euro.

Wpływ na wzrost wynagrodzeń miał przede wszystkim wzrost od 1 stycznia 2024 r. minimalnego miesięcznego wynagrodzenia, wzrost wynagrodzeń pracowników instytucji budżetowych oraz zmiany w procedurze obliczania kwoty wolnej od podatku dochodowego.

Wynagrodzenia brutto w sektorze publicznym wzrosły o 12,8 proc. do 2 386 euro, w sektorze prywatnym — o 9 proc. do 2 151 euro.

Najmniej zarabiali pracownicy firm hotelarskich i gastronomicznych, nieruchomościowych i innych usługowych — odpowiednio około 1475, 1717 i 1767 euro.

W październiku 2024 r. mediana wynagrodzenia „na rękę” na Litwie wyniosła 1 147 euro i była o 140 euro wyższa niż rok temu.

Jedna czwarta pracowników w październiku ubiegłego roku zarobiła mniej niż 884 euro „na rękę”, podczas gdy kolejne 25 proc. otrzymało od 884 do 1 147 euro. Kolejna czwarta część pracowników zarabiała po 1 147-1 580 i ponad 1 580 euro.

Ponad 6 tys. euro otrzymywało ok. 28 tys. pracowników, czyli 8 tys. więcej niż rok temu.

Opr. Anna Pieszko na podst. BNS
Fot. Marian Paluszkiwicz

Wskaźnik zatrudnienia na Litwie rośnie również z powodu większego udziału migrantów na rynku pracy

Aleksander Śnieżko: „Duszę wkładać potrafię tylko w ojczystym języku”

„Planów mam sporo (...). W planach mam zorganizowanie jubileuszu 150-lecia. To będzie nasz wspólny jubileusz z Wiktorem Dulko” — w przededniu swego 80-lecia mówił „Kurierowi Wileńskiemu” znany wileński poeta Aleksander Śnieżko.

Antoni Radczenko: 3 lutego Pan obchodzi swe 80-lecie. Po pierwsze przyjąć najserdeczniejsze życzenia od zespołu redakcyjnego. W jakim nastroju jest Pan w przededniu urodzin?

Aleksander Śnieżko: Dziękuję. Nastroj dobry. Nie chwale się, że jestem bardzo zdrowy i nie narzekam, że jestem chory. Jakoś się trzymam.

Jakie najbliższe plany twórcze?

Planów mam sporo. Akurat oddałem do druku najnowszą książkę. Sądzę, że książka będzie gotowa za tydzień lub dwa. To będzie zbiór moich wierszy i pieśni religijnych pod tytułem „Odnalazłem cię Jezu na drodze krzyżowej w Kalwarii Wileńskiej”. W planach mam zorganizowanie jubileuszu 150-lecia. To będzie nasz wspólny jubileusz z Wiktorem Dulko, czyli moich 80 lat i jego 70. W planach jest zorganizowanie wspólnej imprezy poetycko-muzycznej.

Na kiedy jest planowana impreza?

Planujemy na drugą połowę bieżącego roku. Ja mam urodziny w lutym, a Wiktor we wrześniu. Więc raczej we wrześniu odbędzie się nasz jubileusz. Planujemy wydać wszystkie nasze wiersze. Czekają nas ogromna praca, bo to będzie gdzieś sześć tomów, gdzie znajdzie się ok. 1 200 wierszy i tekstów. Właśnie teraz nad tym pracuję. Szukam we własnym archiwum wycinków z gazet z lat 50. i 60., kiedy opublikowałem swoje pierwsze wiersze.

Powracając do najnowszej Pańskiej książki: Czy temat religii jest ważny dla Pana?

Ważny. To jest moja filozofia drugiej połowy życia. W 2008 r., wspólnie z ks. Dariuszem Stańczykiem oraz Polakami z Litwy i Polski, pojechałem na pielgrzymkę do Ziemi Świętej. Byliśmy tam dwa tygodnie. Przez ten czas bardzo przesiąknąłem miejscami, gdzie stąpił Chrystus. Po pielgrzymce napisałem 100 wierszy

Na Litwie wśród polskich poetów jestem w pierwszej dziesiątce — mówi Aleksander Śnieżko

o tematyce religijnej. Nadal je przerabiam, coś dopisuję. Ta nowa książka jest właśnie rezultatem moich zainteresowań.

To kiedy nastąpił Pana literacki debiut?

Pierwszy wiersz opublikowałem w roku 1959, który nazywał się „Zima”. To oznacza, że wiersze piszę już 66 lat. W roku 2000 miałem jubileusz „40 lat z poezją”, który odbył się w Domu Nauczyciela. Tam recytowano moje wiersze i śpiewano pieśni mego autorstwa. Wiersz „Zima” recytowali moi wnukowie. Bardzo sympatycznie to wyglądało.

Czy była jakaś reakcja na Pana pierwszy wiersz?

Pamiętam, że mnie zaproszono do „Młodych zastępów” działających przy redakcji „Czerwonego Sztandaru”. Tam zbierali się młodzi poeci i nauczyciele. Każdy czytał swoje wiersze, a później je omawiano. Różne były opinie. Pamiętam, że Henryk Mażul powiedział, że mu takie wiersze nie podobają się. Natomiast Aleksander Sokołowski, że mu się podobają. Od tego się wszystko zaczęło.

Jak w latach 60.-70. wyglądało polskie środowisko literackie na Wileńszczyźnie? Czy przyjaźniliście się, czy jednak była rywalizacja?

Jak już mówiłem był taki kącik literacki „Młode zastępy”. Spotykaliśmy się w redakcji „Czerwonego Sztandaru” raz na miesiąc, czasami raz na kilka miesięcy. Bardzo przyjemnie nam się ze sobą rozmawiało. Z pewnością cicha rywalizacja była. Nie było jednak nigdy wrogości. Wzajemnie siebie wspieraliśmy. Chyba w latach 80-tych mieliśmy wycieczkę na Białoruś śladami Adama Mickiewicza. Odwiedziliśmy Zaosie, Nowogródek, jezioro Świtez. Nasza kierowniczka, poetka Maria Łatocka, ogłosiła konkurs wierszy na temat śladów Mickiewicza. Później w „Czerwonym Sztandarze” ukazała się kolumna literacka z naszymi wierszami. Niby to nazywał się konkurs, ale żadnych pierwszych miejsc nie było. Nie było ani zwycięzców, ani przegranych.

Spora część twórczości jest bezpośrednio powiązana z Kapelą Wileńską, dla której Pan pisał teksty. Jak doszło do współpracy?

16.>>

Do współpracy doszło bardzo prozaicznie. To było chyba w roku 1988. Mieszkałem w dzielnicy Żyr-muny. Pewnego razu ktoś zadzwonił do drzwi. Otwieram, a tam wchodzi Zbyszek Lewicki, Romek Piotrowski oraz bracia Łatkowscy. Nie znaleźliśmy się wcześniej. Oni mówią: słyszeliśmy, że tu mieszka poeta. Potwierdziłem i zaprosiłem do środka. Oni opowiedzieli, że mają zespół. Już są po pierwszym koncercie, ale niestety repertuar mają tylko przedwojenny. No i żona mi doradziła: Olek — weź się za współpracę, bo to jest twoja szansa. Tak zaczęliśmy współpracować. Współpraca trwa aż do dzisiaj. Napisałem dla Kapeli Wileńskiej oraz Kabaretu Wujka Mańka chyba z 50 piosenek. To ja jestem autorem piosenki „Wileński Polak”. W latach przebudowy nas zaczęto przezywać tutejszymi, Polakami białoruskimi lub ruskimi. To była moja odpowiedź na te przezwiska, że jestem wileński Polak i tak ma być.

Czy ciężko być polskim poetą na Litwie?

Długo zastanawiałem się nad tym pytaniem. Ciężko, ale radośnie. Mamy tysiące tematów do opisan-ia. Bo jak to było kiedyś. Z jednej strony język litewski i rosyjski. Są różne kłopoty. Tym niemniej taka sytuacja nas hartowała. W Polsce nie ma tych problemów. U nas tematów mnóstwo: Zułów, Rossa, Piłsudski. Na każdym kroku są pa-

triotyczne tematy. Gdybym próbował zamieszkać w Polsce i tworzyć tam wiersze, to byłbym jednym z tysiąca. Natomiast na Litwie wśród polskich poetów jestem w pierwszej dziesiątce.

Czy w swoje 80 lat czuje się Pan poetą docenionym?

Niby tak. Niestety uczestniczę w coraz mniejszej liczbie imprez. Zdrowie nie pozwala. Tym niemniej mam sporo zaproszeń, co wskazuje, że ludzie chcą ze mną spotkać się i uszanować.

Ostatnie pytanie: Czy polska poezja na Litwie nadal będzie istniała? Czy dostrzega Pan nowe pokolenie, które przyjdzie na wasze miejsce?

Dostrzegam. Na przykład jest Stowarzyszenie Literatów Polskich na Litwie, którym kieruje Bartosz Połoński. Działają. Być może wybrali trochę inny kierunek niż był u nas. Bardziej są nastawieni na zbliżenie się z literaturą litewską. Piszą po polsku, ale jednocześnie tłumaczą na litewski. Być może to i dobrze. Dla mnie to nie pasuje. Litewski znam i rozumiem, ale wierszy pisać nie potrafię. Próbowaliśmy, ale nic z tego nie udało się. Pisząc wiersz, trzeba wkładać duszę. Duszę wkładać potrafię tylko w ojczystym języku.

Rozmawiał Antoni Radczenko

Fot. Marian Paluszkiewicz

TVP
WILNO

■ Aleksander Śnieżko i zmarły w 2022 r. Aleksander Sokołowski

W lutym wzrośnie średnia cena ogrzewania

Średnia cena ciepła sieciowego na Litwie w lutym wyniesie 8,02 centa (bez VAT) za kilowatogodzinę (kWh) — o 0,9 proc. więcej niż w styczniu (7,95 centa) i o 7,4 proc. więcej niż rok temu (7,47 centa), ogłosiła Państwowa Rada Regulacji Energetyki (VERT).

Spośród pięciu największych miast, mieszkańcy Szawli i Kowna zapłacą najmniej i najwięcej: odpowiednio 6,84 i 8,49 centów (bez VAT), czyli o 1,7 proc. mniej i 3,54 proc. więcej niż w styczniu.

W Wilnie ciepła wyniesie 8,2 centa (0,5 proc. mniej), w Kłajpedzie — 7,41 centa (4,8 proc. więcej), a w Poniewieżu — 7,29 centa (4,3 proc. więcej).

Najdroższe ogrzewanie miejskie na Litwie w styczniu będzie dostarczane przez Nemenčinės komunalininkas (14,63 centów za kWh), najtańsze — przez Utenos šilumos tinklai (6,15 centów).

Tymczasem niecały miesiąc temu Litewskie Stowarzyszenie Dostawców Ciepła informowało, że rachunki za ogrzewanie miejskie w grudniu będą podobne do tych w grudniu 2023 roku.

W grudniu ubiegłego roku średnia temperatura zewnętrzna wynosiła około plus 1,9 stopnia, a w grudniu 2023 roku było to plus 0,1 stopnia.

Ze względu na cieplejszą pogodę, budynki wielorodzinne zużyły w grudniu około 10 proc. mniej ciepła niż rok temu, ale płatności pozostaną podobne do ubiegłorocznych ze względu na prawie 11-procentowy wzrost ostatecznej ceny ciepła.

W grudniu ogrzewanie mieszkania o powierzchni 60 metrów kwadratowych w typowym nieocieplonym bloku mieszkalnym kosztowało około 90 euro, przy średnim zużyciu 1 068 kilowatogodzin (kWh). Rok temu takie mieszkanie potrzebowało 1176 kWh, a rachunki wynosiły 89 euro.

Opr. A.K. na podst. BNS, inf.wł.

Na Litwie odnotowano pierwszy w tym roku przypadek ptasiej grypy

24 stycznia na Litwie wykryto pierwszy w tym roku przypadek ptasiej grypy w dzikiej faunie, a 28 stycznia ognisko grypy zostało odnotowane w fermie drobiu w miejscowości Vilkyčiai w Šilutė (Szyłokarczma).

Honorata Adamowicz

W fermie zdechło już ponad 30 tys. kur. Na dwa tygodnie wprowadzono stan wyjątkowy w strefie ochronnej w promieniu 3 km od ogniska choroby.

„Ptasia grypa jest szybko rozprzestrzeniającą się i niebezpieczną chorobą zakaźną drobiu i dzikiego ptactwa. Ptasia grypa rozprzestrzenia się poprzez kontakt z chorym ptakiem lub poprzez skażone środowisko, ale wirus ptasiej grypy nie jest przenoszony drogą powietrzną. Drób (indyki, kury, kaczki, gęsi, przepiórki, kuropatwy, bażanty) jest szczególnie podatny na wirusa ptasiej grypy” — napisano w nadesłanym oświadczeniu „Kurierowi Wileńskiemu” z Państwowej Służby Weterynaryjnej (VMVT).

ŁAGODNA ZIMA MOŻE SPRZYJAĆ ROZPRZESTRZENIENIU WIRUSA

Jak poinformowano nas, choroba jest najczęściej przenoszona przez dzikie ptactwo wodne zakażone wirusem ptasiej grypy, który infekuje środowisko. Żywy wirus można wykryć w odchodach zakażonego ptaka przez okres od 44 do 105 dni. Długość okresu aktywności wirusa zależy od warunków środowiskowych. Zdrowe ptaki zarażają się poprzez zjedzenie skażonej paszy lub wypicie skażonej wody. Najbardziej narażone na zakażenie są ptaki trzymane w otwartych zbiornikach wodnych i w ich pobliżu. Ptasia grypa jest przenoszona przez pośredni kontakt z odchodami, zwłaszcza kałem, zakażonych ptaków, poprzez skażoną paszę, wodę, sprzęt, odzież i obuwie.

VMVT apeluje, aby unikać odwiedzania ognisk ptasiej grypy oraz miejsc, gdzie gromadzą się dzikie ptaki, szczególnie w pobliżu zbiorników wodnych, ponieważ łagodna zima i ocieplenie mogą przyczynić się do szybszego rozprzestrzenienia się choroby.

Najbardziej narażone na zakażenie są ptaki trzymane w otwartych zbiornikach wodnych i w ich pobliżu **Fot. Marian Paluszkiewicz**

„Niektóre podtypy ptasiej grypy mogą być również niebezpieczne dla ludzi, ale podtyp H5N8 ptasiej grypy krążący obecnie w Europie nie jest niebezpieczny dla ludzi. W przeciwieństwie do zwykłego wirusa grypy, wirus ptasiej grypy nie rozprzestrzenia się drogą powietrzną, więc ludzie mogą zostać zarażeni innymi podtypami wirusa ptasiej grypy tylko poprzez bezpośredni kontakt z żywymi lub martwymi i chorymi ptakami. Wirus utrzymuje się również w odchodach zakażonych ptaków, w skażonej wodzie i może być wdychany w kurzu. Nie ma dowodów na przenoszenie wirusa grypy z człowieka na człowieka” — podkreślono w nadesłanym oświadczeniu.

JAK SIĘ CHRONIĆ?

Ptaki należy kupować wyłącznie od legalnych hodowców zarejestrowanych w VMVT. Wiosną nie wolno wypuszczać drobiu na zewnątrz, gdzie mogą do niego dotrzeć ptaki wędrownie, a ich pomieszczenia mu-

szą być ogrodzone i zadaszone. Nie wolno wypuszczać dzikich ptaków. Paszę dla drobiu należy przechowywać w zamkniętym obszarze.

Nie używać otwartych zbiorników wodnych do pojenia ptaków.

W przypadku kontaktu z chorym ptakiem należy jak najszybciej umyć i zdezynfekować ręce oraz nie odwiedzać obszaru, na którym przebywa drób. Nie odwiedzać miejsc oznaczonych znakami informacyjnymi „LPPG židiny”.

W przypadku znalezienia martwego ptactwa wodnego, VMVT radzi: natychmiast zgłosić się pod numer skrócony VMVT 1879 (mogą obowiązywać podwyższone stawki) lub +370 5 242 0108 (odpowiedni również dla połączeń międzynarodowych); e-mailem info@vmvt.lt; do prywatnego lekarza weterynarii.

Nie wolno dotykać martwego ptaka i należy jak najszybciej zgłosić go do VMVT, aby można było zidentyfikować możliwą lokalizację wirusa i ostrzec mieszkańców okolicznych obszarów lub rolników o zagrożeniu dla drobiu. ■

Rejon wileński coraz atrakcyjniejszy do zamieszkania

Honorata Adamowicz

Liczba mieszkańców, którzy zadeklarowali swoje miejsce zamieszkania w rejonie wileńskim w 2024 r. wzrosła o 4,5 tys., osiągając na początku roku 118 460 osób. Mer rejonu wileńskiego, Robert Duchniewicz, podkreśla, że dynamiczny wzrost populacji jest dowodem atrakcyjności tego rejonu i tego, że rejon wileński ma wielki potencjał wzrostowy. Ekonomista banku Luminor Žygimantas Mauricas mówi, że rejon wileński z każdym rokiem będzie coraz popularniejszy. Proponuje rozważyć możliwość połączenia samorządów rejonowych z samorządami miejskimi.

– To, że rejon wileński rozrasta się, pokazuje, że jest atrakcyjnym miejscem do życia dla młodych rodzin i tych, którzy przyjeżdżają z innych miejscowości. Jesteśmy rejonem blisko stolicy a wzrost populacji w rejonach przy stołecznych jest tradycyjny. Stolica ściąga mieszkańców z innych rejonów, na przykład niektórzy przyjeżdżają tutaj studiować, inni przyjeżdżają w poszukiwaniu lepiej opłacalnych prac, inni aby zrobić karierę i tak pozostają tu na stałe. Wielu chce mieszkać we własnym domu, ale też chce mieszkać blisko stolicy, dlatego wybierają rejon wileński – powiedział w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Robert Duchniewicz.

Jak mówi mer, rejon wileński jest bardzo dobrze rozwinięty, ma dobrą lokalizację i dostępność do usług publicznych, szkół oraz innych placówek. W rejonie wileńskim jest także ogromny wybór tych placówek. Przyroda też jest piękna, co także wpływa na wybór naszego rejonu.

REJON WILEŃSKI MA GDZIE SIĘ ROZRASTAĆ

– Obecnie największym starostwem rejonu wileńskiego jest starostwo Awizienie, ale myślę, że już niebawem tam urbanizacja zatrzyma się, bo wątpię, że będzie rozrastała się jeszcze bardziej w głąb. Drugim

po wielkości jest Niemież, który ma dokąd rozrastać się. Tam jest jeszcze dużo wolnego terytorium i jest bardzo dobra łączność z Wilnem. Rejon wileński jeszcze ma terytorium, żeby rozrastać się – podkreślił mer.

Ekonomista banku Luminor Žygimantas Mauricas w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” twierdzi z kolei, że z ekonomicznego punktu widzenia rejon wileński jest nieodłączną częścią Wilna. Populacja rejonu szybko rośnie, ponieważ ceny mieszkań w stolicy są dość wysokie, a oferta mieszkaniowa jest niewielka. Dlatego ludzie przenoszą się na przedmieścia.

– Rejon wileński jest bardzo atrakcyjnym miejscem do życia, gdzie można wybrać bardziej przestronny dom, gdzie cena za metr kwadratowy jest niższa niż w stolicy. Rejon wileński jest szczególnie popularny wśród osób, które nie muszą codziennie dojeżdżać do centralnej części miasta, ponieważ pracują gdzieś na obrzeżach lub, co jest obecnie bardzo popularne, przez część czasu pracują zdalnie. Jest to dla nich bardzo atrakcyjna alternatywa do zamieszkania w rejonie Wilna – zaznaczył ekonomista.

Największy wzrost odnotowało starostwo Awizienie, gdzie zarejestrowało się 3 338 nowych mieszkańców,

zwiększając całkowitą liczbę do 18 082 osób. Na drugim miejscu znalazło się starostwo Rzesza (361 nowych mieszkańców, łącznie 8 860), a na trzecim – starostwo Zujuny (293 nowych mieszkańców, łącznie 9 475).

GDZIE MA PRZEBIEGAĆ GRANICA

– Wraz z rozwojem miasta jego granice z rejonem stają się dosyć sztuczne. W przyszłości powinniśmy nawet rozważyć połączenie samorządów rejonowych z samorządami miejskimi. Ponieważ miasta się rozrastają, mówimy tu nie tylko o Wilnie, ale także o Kownie i Kłajpedzie. Te samorzady rejonowe wyglądają bardzo sztucznie, ponieważ, szczególnie w północnej i zachodniej części miasta, nie zawsze można zobaczyć, gdzie jest Wilno, a gdzie już jest rejon – uważa Žygimantas Mauricas.

Zmiany granic samorządów mogą jednak wpłynąć na skład narodowościowy rejonu, w którym dzisiaj Polacy stanowią blisko połowę mieszkańców. Według danych spisu powszechnego ludności przeprowadzonego przez Departament Statystyki Litwy w 2021 r. w rejonie wileńskim mieszkało 46,75 proc. Polaków, 38,52 proc., Litwinów, 7,35 proc. Rosjan, 3,26 proc. Białorusinów. ■

■ Rejon wileński jest bardzo atrakcyjnym miejscem do życia. Fot. M. P.

Finał tygodniowej eskapady na Kresy. Patriotyczny tydzień na Wileńszczyźnie

Tegoroczny, styczniowy pobyt na Wileńszczyźnie dla naszej szczecińsko-kieleckiej ekipy był niezwykle ciekawym czasem. Dwie ważne rocznice i mnóstwo działań, które udało się zrealizować, by godnie upamiętnić naszych bohaterów.

Pierwsza rocznica, tak zwana „okrągła”, to 80. rocznica śmierci porucznika Jana Borysewicza pseudonim „Krysia”. Do uczczenia pamięci o tym niesamowitym człowieku, przygotowaliśmy się w Polsce od kilku miesięcy. Powstało w tym czasie jubileuszowe wydanie biuletynu pt. „Szlakiem Narbutta”, którego pomysłodawcą w czasach okupacji był właśnie porucznik „Krysia”. Z drukarni dotarły do nas pamiątkowe karty pocztowe a wraz z upływem czasu przybywało nam sojuszników wspierających nasze przedsięwzięcie. Dołączył do nas Wileńsko-Nowogródzki Okręg Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej wspierając merytorycznie nasze plany. Na dwa tygodnie przed planowanymi przez nas obchodami do grona organizatorów dołączył Solecznicki Oddział Rejonowy Związku Polaków na Litwie wykazując się niesamowitą, w naszej ocenie, sprawnością organizacyjną. Zadbaliśmy również o zgodę Litewskiej Straży Granicznej, ponieważ część uroczystości miała się odbyć w ścisłym pasie przygranicznym, o kilkadziesiąt metrów od Białorusi.

21 stycznia 2025 r. stawiliśmy się w Kowalkach (w rejonie orańskim), w miejscu, gdzie 80 lat wcześniej wpadł w zasadzkę zorganizowaną przez NKWD porucznik Jan Borysewicz ps. „Krysia”. Zginął, chcąc odnaleźć na placu boju jednego ze swoich podkomendnych. Licznie zgromadzonym na uroczystości rodakom towarzyszył nasz oddział rekonstruktorów w mundurach partyzanckich, którzy wystawili wartę honorową oraz poczet sztandarowy. Krótki rys historyczny o wydarzeniach z 21 stycznia 1945 r. wygłosił przy pamiątkowym obelisku, odsłoniętym w Kowalkach w 2014 r., historyk dr Kazimierz Krajewski. Porywające wystąpienie mera Rejonu Solecznickiego, Zdzisława Palewicza, poprzedziło złożenie kwiatów i zapalenie zniczy.

OBCHODY W EJSZYSZKACH

Z Kowalek udaliśmy się do Centrum Rozrywki i Biznesu w Ejszyszkach, gdzie obszerny referat dr. Krajewskiego przybliżył uczestnikom obchodów historię Armii Krajowej, koncentrując swoją opowieść na „Krysiakach”, jak nazywano podkomendnych porucznika Jana Borysewicza. Do zebranych w auli zwrócił się Konsul Generalny RP pan Dariusz Wiśniewski, dziękując za podjęty trud organizacji uroczystości. Następnie wszyscy stawili się w kościele pod wezwaniem Wniebowstąpienia Pańskiego, gdzie odprawiona została w intencji porucznika „Krysi” i jego podwładnych uroczysta Msza Święta, koncelebrowana pod przewodnictwem księdza proboszcza, Wiktora Bogdziewcza.

Następnie przeszliśmy na miejscowy cmentarz. Duże wrażenie na licznie zgromadzonych wywołało wejście na cmentarz umundurowanego oddziału partyzanckiego uzbrojonego w pochodnie. Skaczące przy

niewielkich podmuchach wiatru ognie palących się głowni tworzyły klimat sprzyjający głębokiej refleksji. Po odtworzeniu hymnów Litwy i Polski Maria Sadowska jeszcze mocniej pogłębiła zadumę zebranych, deklamując piękny wiersz autorstwa Jana Rożanowskiego pt. „O przemijaniu”. Zwieńczeniem obchodów był Apel Pamięci odczytany przez starszego chorążego sztabowego Marcina Czerwińskiego przy symbolicznej mogile porucznika „Krysi” na ejszyskim cmentarzu. Uczestnicy złożyli wieńce i zapalili znicze. Lokalizacji rzeczywistej mogiły bohaterskiego komendanta Zgrupowania „Północ” Armii Krajowej, porucznika Jana Borysewicza ps. „Krysia”, do tej pory nie znamy. Jego zbezczeszczone ciało było przez oprawców obwożone po okolicznych miejscowościach i wystawiane na publiczny widok jako przestroga. Miejsce pochówku nadal pozostaje tajemnicą...

21.>>

Ksiądz Mackiewicz odczytuje Manifest Rządu Narodowego tuż przed poświęceniem sztandarów powstańczych – Podbrzezie

20.>>

Dzięki zaangażowaniu wielu osób i instytucji, jako Polacy, mamy prawo mówić, że 21 stycznia 2025 r. dopełnił się nasz patriotyczny obowiązek godnie wspominając „Wiernego Syna Ziemi Kresowej” — jak o nim pisano tuż po śmierci.

ROCZNICA POWSTANIA STYCZNIOWEGO

162. rocznica wybuchu Powstania Styczniowego była drugim z powodów naszej tegorocznej wyprawy na Kresy. Każdy z dni spędzonych na Litwie naznaczony był tą tematyką. Najpierw, na zaproszenie zaprzyjaźnionej grupy rekonstrukcji historycznej z Kowna, pod dowództwem Vaidotasa Valavičiūsa, wzięliśmy udział w oficjalnych obchodach rocznicowych, które odbyły się pod wileńskim Arsenalem w dniu 19 stycznia. Osobiście miałem sposobność zamienić przy tej okazji kilka zdań z prezydentem Republiki Litwy, Gitanasem Nausėdą, na tematy związane właśnie z Powstaniem Styczniowym.

Dzień wybuchu powstania, czyli 22 stycznia, świętowaliśmy w Podbrzeziu koło Kiejdan, przy ulokowanym tam Muzeum Powstania Styczniowego na Litwie. Wraz z Litwinami odtworzyliśmy scenę z obrazu, upamiętniającą poświęcenie sztandarów powstańczych przez księdza Antoniego Mackiewicza w 1863 r. Jestem przekonany, że wspólne, litewsko-polskie, świętowanie tej historii, która nas niewątpliwie łączy i jest dla obu narodów powodem do dumy, pomoże w przyszłości skutecznie uporać się z trudniejszymi tematami...

ACER NA ROSSIE

Jednak najważniejsze dla nas wydarzenia rozegrały się podczas spotkań z młodzieżą i nauczycielami szkół polskich na Wileńszczyźnie. Niesablonowe lekcje żywej historii, które odbyły się w Gimnazjum Inżynieryjnym im. Joachima Lelewela, Liceum im. Adama Mickiewicza, Gimnazjum w Grzegorzewie, Gimnazjum im. św. Jana Pawła II oraz Gimnazjum im. św. Ursuli Ledóchowskiej w Czarnym Borze przykuły uwagę zebranej młodzieży. Gawęda w skondensowanej formie ukazywała dzieje „Lat Wal-

Uroczystości na cmentarzu w Ejszyszkach przy symbolicznej mogile porucznika Jana Borysewicza ps. „Krysia”

ki i Nadziei 1863/64”, a rekonstruktorzy w strojach z epoki, uzbrojeni w XIX-wieczną broń otworzyli wrota czasu i zabrali publiczność w czasy wielkiego zrywu narodowowyzwoleńczego. Kobiety w czarnych, żałobnych sukniach zwanych potocznie „krynolinami” były oblegane przez młodzież, która chętnie słuchała opowieści o czasach żałoby narodowej.

Nieliczne, „wolne” chwile wypełniliśmy spotkaniami z siostrą Michałą Rak z Hospicjum bł. ks. Michała Sopoćki, spacerem po cmentarzu na Rossie w towarzystwie Adama Błaskiewiczza, złożeniem hołdu bohaterom Powstania Styczniowego oraz pokłonieniu się Marszałkowi Piłsudskiemu. Udało się również spotkać

w studiu TVP Wilno, gdzie miałem sposobność porozmawiać z historykiem Czesławem Malewskim o znaczeniu Powstania Styczniowego.

Koniec naszej styczniowej wyprawy obwieścił nam... brak możliwości słuchania w naszych samochodach Radia „Znad Wili” i, które towarzyszyło nam przez cały pobyt na Wileńszczyźnie. Takiej ilości świetnej, polskiej muzyki można posłuchać tylko w Wilnie!

W tegorocznej, styczniowej wyprawie wzięły udział: szczeciński Klub Historyczny „Szlakiem Narbutta” oraz kielecki Klub Historyczny „Rok1863.pl”.

Romuald Sadowski
Fot. Dorota Sadowska

Z uczniami Gimnazjum im. św. Ursuli Ledóchowskiej w Czarnym Borze

Dziedzictwo Komandora Antanasa Kaškelisa, pierwszego dowódcy Marynarki Wojennej Litwy

„Ciągłe pozostaje nieodnalezione miejsce jego wiecznego spoczynku. Nadal trwają poszukiwania jego grobu. Akt zgonu litewskiego komandora potwierdza tylko fakt jego śmierci w Świdwinie, nie podając szczegółów o lokalizacji pochówku” — opowiada Wiesław Wierzchoś, konsul honorowy Republiki Litewskiej w Szczecinie.

Leszek Wątróbski: Jak doszło do zainteresowania postacią komandora? Skąd wyszła ta inicjatywa?

Wiesław Wierzchoś: Pierwszą informację w tej sprawie dostałem z Warszawy, z Ambasady Republiki Litewskiej. Zostałem powiadomiony, że do naszego regionu wybiera się delegacja Ministerstwa Ochrony Kraju RL, która chciałaby się ze mną spotkać. Padło też nazwisko Antanasa Kaškelisa — pierwszego dowódcy Marynarki Wojennej Litwy, bez podawania innych szczegółów. Potem skontaktował się ze mną płk Artūras Jasinskas. Mówił, że był już w Świdwinie, gdzie rzekomo pochowany został komandor Antanas Kaškelis. Pułkownik zapowiedział następnie wizytę delegacji przedstawicieli Ministerstwa Ochrony Kraju Republiki Litewskiej w Szczecinie.

Antanas Kaškelis był kluczową postacią w historii litewskiej marynarki wojennej...

Odegrał istotną rolę jako dowódca okrętu wojkowego „Prezidentas Smetona” — ale nie tylko. Jego zaangażowanie miało ogromny wpływ na współczesną marynarkę obronną Litwy, jak i na litewską Gwardię Narodową.

Urodził się w roku 1879 w parafii Saločiai, w dworze Kiemėnai...

... a zmarł 12 czerwca 1944 r. w Świdwinie (wówczas Schivelbein, Niemcy). Po ukończeniu Szkoły Rosyjskiej Marynarki Handlowej, w roku 1897, pracował w Czarnomorskiej Flocie Handlowej. Pływał na statkach handlowych po Morzu Czarnym. Od roku 1904 służył w armii Imperium Rosyjskiego, we Flocie Bałtyckiej. Po ukończeniu, w roku 1904, kursu Floty Kronsztadzkiej, w roku 1905 brał udział w walkach japońsko-rosyjskich na Pacyfiku. Po ukończeniu następnie Aleksandrowskiej Morskiej Szkoły Żeglarskiej we

Wiesław Wierzchoś, konsul honorowy Republiki Litewskiej w Szczecinie

Fot. Leszek Wątróbski

Władywostoku, w roku 1907, uzyskał kwalifikacje kapitana. W roku 1914 został ponownie zmobilizowany do armii rosyjskiej i służył w Archan-gielsku, dowodząc m.in. trawlerami minowymi. Po rewolucji powrócił na Litwę (listopad 1919). Tam zgłosił się na ochotnika do armii litewskiej. Do roku 1927 służył następnie w intendenturach wojskowych i wojskowych jednostkach transportowych. W latach 1927-1932 i 1935-1939 był kapitanem okrętu Straży Przybrzeżnej — na okręcie marynarki wojennej Litwy „Prezidentas Smetona”. W styczniu 1933 r. mianowany został urzędnikiem Biura Komendantury Obwodu Kłajpedzkiego, nadzorcą przebudowy okrętu „Prezidentas Smetona” naprawionego w Lipawie, a od 20 lipca 1935 r. jego dowódcą. Zajmował się także założeniem tamtejszego portu wojennego. W roku 1939 przeszedł na emeryturę. Był członkiem Litewskiego Związku Żeglarzy, jednym z organizatorów pierwszych międzynarodowych regat żeglarskich Kłajpeda-Nida w roku

1938 oraz sędzią tych regat. W roku 1940, podczas okupacji Litwy przez ZSRR, został aresztowany i uwięziony. W marcu 1943 wyjechał z rodziną do Niemiec. Jego praprawnikiem jest Adomas Klimantavičius, którego ojcem jest słynny fizyk i ekonomista Jonas Klimantavičius.

Jak liczna była delegacja Ministerstwa Ochrony Kraju Republiki Litewskiej, która przyjechała do Szczecina?

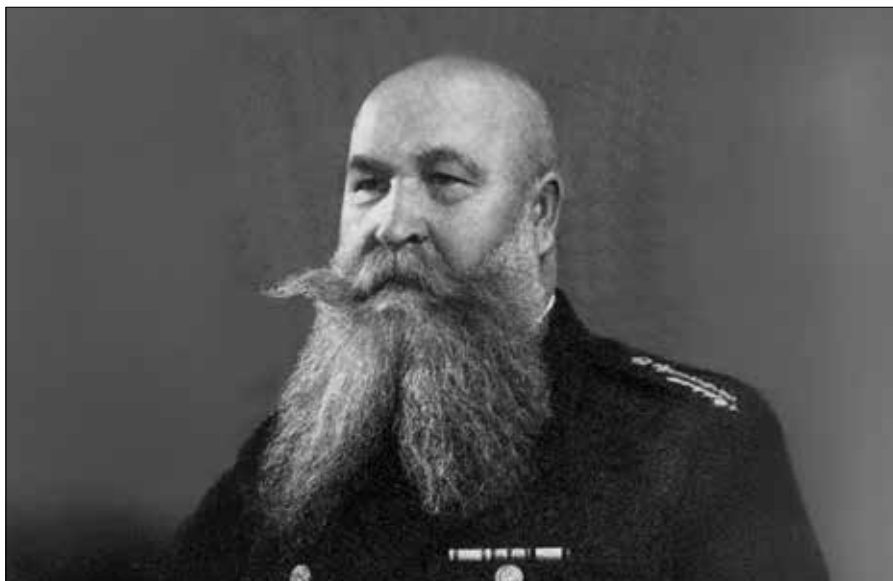
Składała się z wspomnianego wcześniej płk. Artūrasa Jasinska-sa oraz Ernestasa Lukoševičiusa i Tomasa Ceponisa. Spotkałem się z nimi 17 lipca 2024 r. Dowiedziałem się od nich, że poszukiwali potwierdzenia, w ramach ubiegłorocznej 80. rocznicy śmierci komandora Antanasa Kaškelisa, miejsca jego spoczynku, owianego przez lata tajemnicą. Opowiadali, że byli wcześniej w Świdwinie i próbowali znaleźć jakieś oficjalne potwierdzenie, że tam właśnie zmarł i został pochowany.

22.>>

Zostałem następnie poproszony o pomoc w wyjaśnieniu tej zagadkowej sprawy — miejsca pochówku komandora. W grę wchodziła też możliwość dalszych poszukiwań jego grobu w Berlinie czy Magdeburgu. Ogromną pomoc i zasługę w poszukiwaniu i wyjaśnieniu miejsca pochówku pierwszego dowódcy litewskiej marynarki wojennej odegrali moi dobrzy znajomi: ks. dr Sławomir Zyga — kanclerz Kurii Metropolitalnej Szczecińsko-Kamińskiej, ks. dr Tadeusz Ceynowa — z Archiwum Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej oraz dyrektor IPN Szczecin — Krzysztof Męciński. I już po kilku tygodniach dostałem oficjalną informację od dyrektora archiwum diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, że faktycznie Antanas Kaškelis zmarł w Świdwinie (niemiecki Schivelbein). Poprosiłem więc o oficjalne potwierdzenie tego faktu. Przesłano mi kościelny dokument, który wysłałem na ręce płk. Artūrasa Jasinskasa. Dokument ten potwierdzał śmierć Komandora na terenie województwa zachodniopomorskiego. Teraz strona litewska, czyli Ministerstwo Ochrony Kraju Republiki Litewskiej, podejmuje dalsze działania w formie upamiętnienia pierwszego dowódcy Marynarki Wojennej Litwy — w postaci jakiegoś pomnika czy tablicy pamiątkowej. Planuje się, że pomnik Antanasa Kaškelisa zostanie wzniesiony również w Kłajpedzie.

Jakie jeszcze sprawy czekają na wyjaśnienie? Czy znane jest np. miejsce jego aktualnego pochówku?

Ciągle pozostaje nieodnalezione miejsce jego wiecznego spoczynku. Nadal trwają poszukiwania jego grobu. Akt zgonu litewskiego komandora potwierdza tylko fakt jego śmierci w Świdwinie, nie podając szczegółów o lokalizacji pochówku. Dalsze poszukiwania będą więc prowadzone przez władze administracyjne i kościelne tego miasta. Istnieje niesprawdzone podejrzenie, że cmentarz, na którym go pochowano, został zlikwidowany. Upamiętnienie zmarłego może mieć miejsce na aktualnie jednym z czynnych cmentarzy świdwińskich — komunalnych albo tzw. Nowym. Pozostałe kwestie — np. dla-

Komandor Antanas Kaškelis, pierwszy dowódca Marynarki Wojennej Litwy
Fot. domena publiczna

czego zmarł na terenie Niemiec, a nie w Litwie, pozostają do rozwiązania przez Ministerstwo Ochrony Kraju Republiki Litewskiej. Ministerstwo dysponuje przecież większą ilością dokumentów źródłowych. Ja, jako oficjalny przedstawiciel Litwy, zrobiłem wszystko, co tylko było w mojej mocy. Zdobyłem potwierdzenie, że zmarł w Świdwinie, co zresztą udało się oficjalnie potwierdzić. Poszukiwanie miejsca śmierci kapitana pierw-

szego i jedynego międzywojennego okrętu wojennego Litwy „Prezidentas Smetona” związane było z upamiętnieniem ubiegłorocznej 80. rocznicy jego śmierci oraz w ramach przygotowań do tegorocznych obchodów 90. rocznicy powstania Litewskiej Marynarki Wojennej.

Gratuluje sukcesu udokumentowania miejsca śmierci Antanasa Kaškelisa i dziękuję za rozmowę. ■

Rozmawiał Leszek Wątróbski

W latach 1927-1932 i 1935-1939 Antanas Kaškelis był kapitanem okrętu Straży Przybrzeżnej — na okręcie marynarki wojennej Litwy „Prezidentas Smetona” Fot. domena publiczna

Dzień dobry, dzień dobry! Zrobiło się zimniej, nawet zmroziło nas trochę, ale... śniegu jak nie było, tak nie ma. Ja miałam nadzieję na śniegowe szaleństwo, a Wy? Może jeszcze trochę poczekamy... A tym czasem, warto przygotować się i zmierzyć z temperaturą, która może nam zasponsorować biały puch.

Ubierajmy się, bo zimno!

Skóra głowy oddaje do otoczenia nawet **do 40 proc.** ciepła produkowanego przez organizm. Zimą ciepła czapka jest konieczna. Buty winny być co najmniej o półtora do dwóch numerów większe, aby po włożeniu **2 par skarpet** (bawełniane + wełniane) nie uciśkały i można było swobodnie poruszać palcami. Bardzo przydatne są getry ortalionowe (ochraniacze), chroniące przed wilgocią łydki oraz także górną część buta.

Ubranie należy dobierać do wykonywanej czynności tak, aby się nie pocić. Parujący pot ochładza ciało, a

zawilgocenie ubrania obniża jego właściwości izolacyjne. Większość materiałów, na przykład bawełna, traci właściwości izolacyjne, gdy są mokre. Wełna owcza to jeden z nielicznych wyjątków.

Skórzanych butów nie wolno suszyć szybko, w wysokiej temperaturze, bo popękają. Najlepiej je wypchać suchą trawą, gazetami i umieścić w temperaturze pokojowej.

Pamiętajmy, że długotrwałe chodzenie w mokrym obuwiu przy temperaturze zbliżonej **do 0°C**, może spowodować odmrożenie stóp.

TERMOMETR

Wynalazł go **w 210 roku** przed naszą erą myśliciel, pisarz i znakomity inżynier grecki **Filon z Bizancjum**. Budową termometru zajął się również astronom **Galileusz (1564-1642)**. Ale prawdziwego odkrycia dokonał **G.D. Fahrenheit (1686-1736)** urodzony w Gdańsku, a pędzący życie w Holandii. Zbudował swój termometr **w 1725 r.** Najlepszy, zdaniem znawców, stosowany do dzisiaj, skonstruował **w 1742 r.** astronom **Andres Celsius (1701-1744)** i dlatego dzisiaj mierzymy temperaturę w stopniach Celsjusza.

Czy wiecie, że... Kręgle

... to bardzo popularna gra, która wynaleziona została przez... jaskiniowców.

Wolny czas ludzie pierwotni spędzali, rzucając dużymi kamieniami w mniejsze. Traktowali to jako rozrywkę. Wiemy o tym z licznych zachowanych skalnych rysunków.

Podchwytliwe pytanie

Jeżeli na stole będą cztery muchy i ja jedną z nich zabiję, to ile much zostanie na stole?
Odpowiedzi szukajcie gdzieś **na tej stronie!**

Zabawy na zimowe wieczory. Tunel

Wszyscy uwielbiamy turlać się, czołgać i pełzać — to wspaniałe rozluźnia i rozładowuje nadmiar energii, który drzemie, a może i nie drzemie, tylko wybucha, w każdym z Was. Właśnie dlatego trzeba stworzyć tunel.

W celu wykonania tunelu można użyć wszystkiego, co jest możliwe: stare pudła, krzesła, stół przykryty kocem tak, aby spadał na boki itp. — możliwości jest naprawdę wiele, wystarczy puścić wodze fantazji i zapytać o pozwolenie (na niektóre rzeczy lub przedmioty) rodziców.

Kiedy wszystko już będzie gotowe, zaskoczcie rodziców i zaproście ich do zabawy. Niech spróbują Wam dorównać i „przejdą” tunel przynajmniej tak szybko jak Wy. Szczerze mówiąc, wątpię, żeby im się to udało, ale warto dać szansę każdemu!

ALE CZARODZIEJE!!!

Spróbujcie dopasować sławnych czarodziejów do ich opisów:

Czarodziej wszechczasów, nauczyciel króla Artura.

Uczeń Szkoły Magii i Czarodziejstwa Hogwart. Talent do czarów ujawnił w wieku 11 lat.

Najsłynniejszy polski czarnoksiężnik. Na kogucie poleciał na Księżyc, gdzie przebywa do dziś.

Czarodziej z przypadku, łysy, załęczony człowieczek, którego pomyłkowo wzięto za czarodzieja.

Czarodziej-niedorajda, niecierpiący Smerfów, posiadacz upiornego zamku i wiernego kota Klakiera.

Gargamel
Merlin
Harry Potter
czarodziej z Oz
Twardowski

ALE DOWCIP!

Wiszą dwa leniwce na drzewie. Jeden dzień — nic, drugi — nic, trzeciego też nic. Czwartego jeden poruszył głową. A drugi na to: — Rysiek, ale ty jesteś nerwowy.

Niesamowite zwierzęta i ich możliwości

Najbliższym żyjącym krewnym ptaków jest... krokodyl.

Papuga kakapo jest jedyną nietotną papugą świata. Żyje na Nowej Zelandii, obecnie należy do gatunków zagrożonych wyginięciem.

Tygrys widzi w ciemności pięć razy lepiej niż człowiek.

Żaby w ogóle nie piją wody. Pobierają ją przez skórę.

Słoń morski jest w stanie zanurkować na głębokość **1200 metrów** i pozostać tam przez **2 godziny**.

Noworodek kangura ma zaledwie **2 cm** długości i waży poniżej **1 grama**. To **1/30.000** wagi jego matki. Dla porównania ludzki noworodek waży zwykle **1/20** wagi swojej matki.

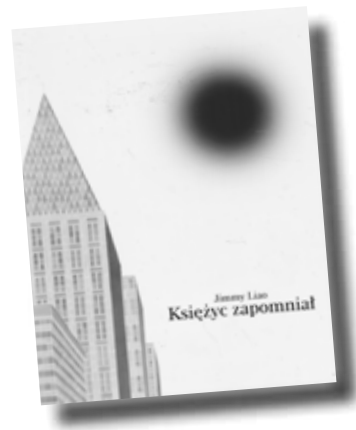
Książka to dobry i wierny przyjaciel

Propozycja na zimowe, mroźne wieczory
„Księżyc zapomniał” autorstwa Jimmy-ego Liao

Jak to jest być księżycem? I czy można o tym zapomnieć? Jak przywrócić ludziom szczęście? I czy aby to uczynić trzeba sięgnąć gwiazd?

Samotny chłopiec znajduje w trawie księżyc. Zabiera go do domu, opiekuje się nim, a księżyc stopniowo wraca do siebie. Stają się nierozłącznymi przyjaciółmi, dniem i nocą poznającymi razem świat. Ale, gdy przychodzi czas, by księżyc przypomnieć sobie o swoim miejscu na niebie, chłopiec musi pomóc mu znaleźć drogę powrotu.

Wydana oryginalnie po chińsku w **1999 r.** książka, opowiadająca piękną historię o miłości i odwadze oraz poszukiwaniu siebie.

Zdrowa surówka z porem i jabłkiem

Wiesława Lewandowska
autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Idealna jako dodatek do drugiego dania, pasuje zarówno do mięsa smażonego, kurczaka, jak i do ryby. Taką surówkę chętnie zjedzą także dzieci.

Składniki:

• 1 duży por • 2 jabłka • 2 łyżki orzechów włoskich • sok z cytryny • 1 łyżeczka miodu • sól

Wykonanie:

Orzechy pokroić i uprażyć na suchej patelni. Białą część pora obrać, umyć dokładnie, przekroić wzdłuż na pół i drobno pokroić, posolić i zostawić na pół godziny, aby por zmiękł. Jabłka obrać zetrzeć na tarce jarzynowej o dużych oczkach. Por wycisnąć z soli dokładnie i dodać do jabłek, wszystko wymieszać. Dwie łyżki soku z cytryny połączyć z miodem dodać do

Surówka z pora z dodatkiem jabłka, orzechów włoskich jest bardzo smaczna i zdrowa, a na dodatek prosta i szybka.

Fot. autorka

surówki, wymieszać i zostawić na 10-15 minut, aby smaki się połą-

czyły. Na koniec surówkę posypać orzechami włoskimi. ■

Ciasto drożdżowe z niespodzianką

Nic tak pięknie nie pachnie jak ciasto drożdżowe w czasie pieczenia — jedno z najzdrowszych ciast i bardzo smaczne. Niespodzianka, czyli dodatek smażonej dyni na wierzchu ciasta, zaskoczy smakiem, wyglądem i zapachem. Rozwiązanie choć tak proste, to jednak mało spotykane i smaczne.

Składniki:

• 0,5 kg mąki pszennej • 1/2 szklanki cukru • 50 g świeżych drożdży • 2 żółtka • 1 jajko • 1 łyżeczka cukru waniliowego • szczypta soli • 1 szklanka mleka • 50 g masła

Niespodzianka:

• 0,60 kg dyni
• 3 łyżki cukru
• 1 galaretka pomarańczowa

Kruszonka:

• 5 łyżek mąki
• 4 łyżki cukru
• 50 g masła

Wykonanie:

Mleko lekko podgrzać, część wlać do drożdży, dodać pół łyżeczki cukru, wymieszać i zostawić, aby drożdże podrosły. Jajko i żółtka ubić z cukrem i cukrem waniliowym, dodać sól. Mąkę przesiać dodać do masy z żółtkami, wlać pozostałe mleko, wyrośnięte drożdże i wyrobić ciasto. Pod koniec dodać rozpuszczone zimne masło i jeszcze wyrobić, ciasto musi odchodzić od dłoni. Jeśli mamy mikser pla-

Fot. autorka

netarny, wyrobienie ciasta drożdżowego jest bardzo proste i szybkie — najpierw wkładamy jajka z cukrem, chwilę ubijamy i potem resztę składników. Ciasto przykryć ściereczką i zostawić do wyrośnięcia, powinno urosnąć drugie tyle.

Dynię obrać, pokroić w niedużą kostkę, podlać 2-3 łyżki wody i ugotować. Na koniec, jak dynia jest miękka, wsypać galaretkę. Już nie gotować, wymieszać i dodać do smaku cukru, zostawić, aby przestygła. Dynię można zastąpić ulubioną konfiturą lub nawet marmoladą, ale smak dyni w ciście drożdżowym jest niepowtarzalny. Wyrośnięte ciasto przełożyć do wysmarowanej dużej foremki i zostawić, aby wyrosło. Na wyrośnięte ciasto, rozłożyć dynię. Z podanych składników zrobić kruszonkę i posypać ciasto. Wstawić do piekarnika 170 stopni na około 45-50 minut, piec do suchego patyczka. ■

Krzyżówka

Drobina czegoś		Sieć rybacka z matnią		Nie gardzi padliną „Desen” zeszytu		Jego wieża w Paryżu		Część nogi kurczaka		Jagger, muzyk rockowy	
Defekt maszyny											
2				Murphy („Doktor Dolittle”)		11					
Główna część żarówki Endoskop lub otoskop Bogini mądrości				15		Nieduże zdjęcie		Czarna farba kreślarza		Zdrobniale o tuzie	
						Ferdek z sitcomu		Wśród muzyków		Elew, przyszły oficer	
Dodatek do męskiej koszuli		Świecąca rybka akwariowa		Kolorowa do rysowania				1		12	
6						Koń biegnący obok wozu					
Rendez-vous Sawyer z powieści Zawstydzienie		Wśród imion żeńskich		Są nimi reformy, stringi		Egipcjanin ze stolicy		Afrykańskie królestwo lwów, żyraf, bawołów		Słodki sok kwiatów	
						Krymski - Mickiewiczza				Łempicka lub Arciuch	
						13		Imię Kręglickiej		8	
Stolica Islandii										Inna nazwa nakrętki	
10						Choroba alergików					
Miara pół rolnika		Główna jednostka siły		Półkoń, półczłowiek z mitów				3		4	
						Zjazdowa deska					
Wytworny młodzian		Część wiersza, zwrotka		Z Panną, Lwem, Rakiem		16		Interne-towe alter ego		Parafialne święto	
Część palca		Żel do włosów								Sport Magnusa Carl-sena	
										Nić dla szewca, rymarka	
								Fusy na dnie szklanki		7	
... von Bismarck				General na froncie						Był nim Kubilaj, Asparuch	
Pyszczyk kota											
Stolica w Azji		5				Wolny, swobodny bieg		Narzędzie tynkarza			
Koja letnika w sadzie		Morska lub radiowa				14		George Bernard, pisarz			
						Biegłość z czasem nabyta					
9											

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 30-31 STYCZNIA

Pozio: PRABYT - EKRAN - ZBIERAK - DEBATA - OKTET - KANISTER - NOWAK
- SKALA - EKIPA - IKAR - POTAS - GAZIK - LATTE - IZYDA - BERA - KRAJ - JAMES
- AFRO - BEATLES - AKONTO - LAUDA - ZAKWAS - NADIA - MARCEPAN - ZERO -
GALA - ARBAT - EBONIT - WOLT - LICO - OKTAN - ANANAS

Pionowo: PRZEKĄS - OLEJAK - AMOREK - ABBA - KOTARA - OŚKA - BIANKA -
ATAMAN - WRZAWA - YETI - LIST - ACETON - STRASZAK - EKSBOOKSER - POETA -
EKOENERGIA - ALINA - KROK - AZJATA - ANGOLA - PRĘT - WIĘZY - FLUID - ANIN
- ETAP - IDARED - IGLICA - GNAT - KĄŁKA - OSADA - ATOS

Hasło: Tajemniczy zakątek

Uśmiechnij się!

Mężczyzna do kobiety:

- Jesteś moim narkotykiem...
– Ooo... nie możesz beze mnie żyć?
– Nie, bardzo dużo mnie kosztujesz i niszczysz mi życie.

Na granicy celnik pyta turystę:

- Alkohół, papierosy?
– Nie, ale jeśli pan taki uprzejmy to
dwie kawy poproszę.

Rozmawia 2 kolegów:

- Wczoraj przyszedł mi rachunek za prąd i gaz. Zrobiłem kalkulację, Jeśli zimę spędzę na Majorce, wyjdzie mi taniej o 200 euro.

*Elegancko ubrany gość
pyta portiera:*

- Dlaczego wpuścił pan do restauracji tę bandę pijacków?
- Pssst! To był jedyny sposób, aby pozbyć się bigosu, który kucharz zrobił tydzień temu!

Dziewczyna spowiada się księdzu z grzechu próżności.

- A cóż ty takiego zrobiłaś? –
pyta ksiądz.

– Ile razy przeglądam się w lustrze, to zawsze myślę jaka jestem piękna...

Ksiądz wychyla się za ściankę
konfesjonału.

- Nie martw się, moje dziecko – pociesza dziewczynę. – To nie grzech. To pomyłka.

U pana Kazimierza w nocy dzwoni telefon.

- Kaziu, tu Joasia, odwiedź nas
koniecznie, mamy nowego psa!
– A obcego nie ugryzie? – mruczy
zaspany pan Kazimierz.

– *Ie*

byś może jutro z samego rana?

Piękna treserka bierze do swych
ust kostkę cukru, którą lew wyjmuje
straszliwymi zębami.

- Czy ktoś z widzów gotów jest powtórzyć ten numer? – nawołuje dyrektor cyrku.

– Ja powtórzę! – niespodziewanie zgłasza się młody mężczyzna. – Tylko zabierzcie tego lwa.

Za białoruskie „paszporty” – odpowiedzialność karna, ostrzega litewska prokuratura

Litewska prokuratura ostrzega, że inicjatywa białoruskiej opozycji, by drukować „paszporty” z symbolem przypominającym litewską Pogoń, może prowadzić do odpowiedzialności karnej.

Napisał o tym w poniedziałek portal informacyjny 15min, powołując się na pismo zastępcy prokuratora generalnego Gintasa Ivanauskasa skierowane do instytucji publicznej realizującej projekt „paszportów” oraz władz. Pismo wyjaśnia, że planowane „paszporty” są uznawane za dokumenty nieważne, zaś ostateczną decyzję w sprawie uznania takich działań za przestępstwo podejmie sąd.

„Należy zauważyć, że (...) wydrukowanie fałszywego paszportu lub posługiwanie się podrobionym paszportem pociąga za sobą odpowiedzialność karną” – czytamy w piśmie prokuratora o charakterze „wyjaśniająco-informacyjnym”.

Według 15min wynika z niego, że instytucja publiczna Białoruskie Centrum Paszportowe (Belarus Passport Center), która realizuje projekt, z wyprzedzeniem poinformowała prokuraturę o planowanych działaniach i poprosiła, aby nie uważać tego za przestępstwo.

RYZIKO JEST OCENIANE

Prokurator podkreślił, że wcześniejsze poinformowanie samo przez się nie czyni tej działalności legalną. Kodeks karny stanowi, że produkcja lub posługiwanie się fałszywym paszportem może podlegać karze aresztu lub pozbawienia wolności do lat czterech.

Adwokat Alfonsas Sluckus, rzecznik Białoruskiego Centrum Paszportowego, skomentował portalowi informacyjnemu, że ryzyko jest i będzie oceniane.

„To dokument o bardzo formalnej treści i nie ma czego za wiele oceniać. Znając ryzyka związane z projektem, zostało sformułowane zapytanie, na które udzielono odpowiedzi. Chodzi o te ryzyka, nic nowego, o czym nie wiadomo było wcześniej, to pismo nie porusza. Właśnie po to są takie wnioski – aby widząc ryzyko, móc podjąć odpowiednie decyzje, aby nim zarządzać” – powiedział adwokat.

Po wyborach prezydenckich na Białorusi w 2020 r. wielu opozycjonistów przeniosło się na Litwę. Fot. Marian Paluszkiwicz

Makiety białoruskich „paszportów” zamieściła w styczniu na portalach społecznościowych liderka białoruskiej opozycji Swiatłana Cichanouska, dziękując rządowi litewskiemu „za wsparcie i porady”.

Sejmowy Komitet Spraw Zagranicznych skonstatował, że takie „paszporty” opozycjonistów na Litwie nie będą miały mocy prawnej, instytucje nie będą nadawać tym dokumentom numerów.

KWESTIE QUASI-OBYWATELSTWA

Prezydent Gitanas Nausėda powiedział, że Pogoń jest symbolem litewskim, ale może być używana przez narody, które „deklarują wolność, niekłękające przed Putinem”. Jednak według przywódcy kraju, w związku z używaniem wspomnianego symbolu w „paszportach” białoruskiej opozycji, należy również wziąć pod uwagę „prawne, dyplomatyczne aspekty tej sprawy”.

Premier Gintautas Paluckas ocenił, że „paszporty” stwarzają ryzyko alternatywnej regulacji prawnej obywatelstwa. „Grozi nam taka rów-

noległa regulacja prawna, kwestie quasi-obywatelstwa, które jakoś, widocznie, powinny być inaczej rozstrzygane” – powiedział premier Paluckas w programie LRT. „To najwyraźniej coś, czego naprawdę nie potrzebujemy. Przyjęliśmy już opozycyjne pewne białoruskie struktury, które są wspierane i finansowane w imieniu państwa, aby utrzymać tę demokratyczną strukturę aż do prawdziwych wyborów na Białorusi” – podkreślił premier.

Według danych Departamentu Migracji obecnie na Litwie pozwolenie na pobyt posiada 57,5 tys. obywateli Białorusi. Niektórzy z nich przeniesli się na Litwę, gdy reżim Aleksandra Łukaszenki zaczął prześladować każdego, kto uczestniczył lub wyraził poparcie dla masowych demonstracji, które odbyły się po wyborach prezydenckich na Białorusi w 2020 r., domagając się nowych, przejrzystych i demokratycznych wyborów. Tacy Białorusini po wygaśnięciu ważności ich dokumentów osobistych nie mają możliwości powrotu do kraju i otrzymania nowego dowodu tożsamości.

Anna Pieszko, na podst. BNS

W kościele św. Janów – wystawa poświęcona życiu i twórczości Adama Mickiewicza

Muzeum Uniwersytetu Wileńskiego 6 lutego o godz. 17.00 w kościele św. Janów (ul. Šv. Jono 12) otworzy nową wystawę pt. „Adam Mickiewicz: od Wilna do Paryża”.

Wystawa ma na celu ukazanie życia i twórczości poety, który stał się ikoną literatury epoki romantyzmu. Rozmieszczona w prawej nawie kościoła św. Janów ekspozycja skupia się na latach 1815-1834 – od przybycia poety do Wilna do wydania w Paryżu poematu „Pan Tadeusz”. To najaktywniejszy etap twórczy Adama Mickiewicza, który przyniósł mu powszechne uznanie.

Adam Mickiewicz (1798-1855) – to postać historyczna, która wywarła ogromny wpływ na kulturę zarówno Polski jak i Litwy, osoba publiczna, światowej sławy poeta, ikona literatury epoki romantyzmu. Okres jego studiów na Uniwersytecie Wileńskim (UW) pozostawił po sobie głęboki ślad – należał przecież do tajnego studenckiego Towarzystwa Filomatów, które propagowało edukację i mówiło o znaczeniu niepodległości ojczyzny. Pierwszy tom „Poezji” wydany przez Adama Mickiewicza w Wilnie dał początek literaturze romantycznej. Jego twórczym Everestem stał się opublikowany w Paryżu „Pan Tadeusz”. Ten poemat to wciąż wznawiana i cytowana wielowarstwowa struktura artystyczna zaznaczająca wspólnotę historyczną i kulturową.

EKSPONATY ZE ZBIORÓW MUZEUM

W kościele św. Janów zostaną przedstawione wybrane eksponaty ze zbiorów Muzeum UW. Tworzymy chronologiczną narrację o życiu poety, ukazujemy środowisko, w jakim żył, okres jego studiów, prezentujemy też najważniejsze dzieła poety. Przedstawimy dotychczas nieeksponowane w Muzeum Uniwersytetu Wileńskiego „Ustawy dotyczące się Biblioteki Imperatorskiego Uniwersytetu Wileńskiego”, które uzupełniają studencką narrację poety. W części ekspozycji dotyczącej twórczości poety w centrum uwagi – cieszący się międzynarodowym uznaniem poemat, arcydzieło polskiej literatury

– „Pan Tadeusz”. W 2024 r. obchodziliśmy 100. rocznicę pierwszego przekładu na język litewski „Pana Tadeusza” (lit. „Ponas Tadas”) autorstwa Antanasa Valaitisa i Konstantinasa Šakenisa.

Integralną częścią ekspozycji stał się pierwszy w Wilnie pomnik Adama Mickiewicza wzniesiony w kościele św. Janów. Jego obecność pomogła podjąć decyzję o rozmieszczeniu wystawy w prawej nawie kościoła. Ekspozycję uzupełnią również autentyczne meble z mieszkań poety, które ilustrują życie codzienne Adama Mickiewicza.

NOWA WYCIECZKA

Zwiedzanie wystawy jest nieodpłatne. Wystawę można zwiedzać od poniedziałku do soboty w godzinach 9.00 – 18.00. Wystawa będzie czynna do 30 grudnia 2025 r.

Po otwarciu wystawy, 6 lutego o 17.30, zapraszamy do wzięcia udziału w nowej, przygotowanej przez Muzeum Uniwersytetu Wileńskiego wycieczce „Życie i nauka studentów w XIX wieku. Adam Mickiewicz”. Podczas wycieczki niejako rozwinie-

my prezentację wystawy, ponieważ szukając śladów życia studentów z XIX w., a więc i Adama Mickiewicza, zwiedzimy kościół św. Janów oraz zabytkowe podwórka UW.

Od 10 lutego chętni będą mieli możliwość zamówić nowo przygotowaną, płatną wycieczkę „Życie i nauka studentów w XIX wieku. Adam Mickiewicz”. Uczestnicy wycieczki będą mieli możliwość zapoznać się z wystawą tematyczną w kościele św. Janów, zwiedzą zabytkowe podwórka UW. W czasie wycieczki eksponaty przedstawione na wystawie i zabytkowe podwórka uniwersyteckie stają się ilustracją do opowiadania o XIX-wiecznych realiach: o Uniwersytecie Wileńskim, nauce, życiu i czasie wolnym studentów, relacjach między młodzieżą a profesorami, mieszkańcami miasta i władzą carską. Rejestracja na wycieczkę możliwa jest drogą mailową: amm@muzejus.vu.lt.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej lub na profilu Facebook Muzeum Uniwersytetu Wileńskiego.

Muzeum
Uniwersytetu Wileńskiego

Zwiedzanie wystawy w kościele św. Janów jest nieodpłatne. Można ją zwiedzać od poniedziałku do soboty w godzinach 9.00 – 18.00. Wystawa będzie czynna do 30 grudnia br. Fot. Marian Paluszkiewicz

6.45 Studio Wilno
7.05 „Różowy słoń odkrywa świat”
7.15 S. anim. „Agatka”
7.25 Tyci encyklopedia Bzyka
7.30 Pięknie przyprawiona
7.50 Przepis dnia
7.55 Moc ziół
8.05 Niejadki i inne przypadki
8.25 Zakochaj się w Polsce
8.45 Klub u redaktorów
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.35 Gra słów
10.55 Słownik polsko@polski
11.25 Różowy Słoń odkrywa świat
11.40 Tamte lata, tamte dni
12.05 S. „Lep-sza połowa”
13.00 Info Wilno
13.05 Tygiel
13.25 Panorama litewska
13.35 Z gwiazdą przez świat
14.20 „Hiranmoy Ghoshal. Nurtem dwóch rzek” film dok.
15.10 Notacje
15.25 „Czy ja do-brze rozumiem?”
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Różowy Słoń odkrywa świat
17.20 S. anim. „Agatka”
17.35 Baśnie i bajki polskie
17.45 S. „Blondynka”
18.30 Z miłości do miejsca, z miłości do tańca
18.45 Strona po stronie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
21.55 Tamte lata, tamte dni

22.20 Zakochaj się w Polsce
22.40 Tygiel
23.05 Na sygnale
23.55 Info Wilno
00.10 Studio Wilno
00.30 Z miłości do miejsca, z miłości do tańca
00.40 Strona po stronie

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, **7.00**, **7.30**, **8.00**, **8.30** Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Dzielnica 31”
11.30 S. „Diagnoza Betty”
12.15 „Sportowe chwile z LRT”
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznane”
14.00, **15.00**, **16.00**, **16.30** Wiadomości
14.20, **15.15** Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Wszystkie stworzenia duże i małe”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 „Euroliga przez LRT”
19.45 Turniej koszykówki Euroligi. „Žalgiris” Berlin ALBA.
22.00 „Porwać kogoś”
23.00 S. „ Fargo”
00.00 S. „Anthony Bourdain. Części nieznane”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Kakao”
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwawe kwiaty”
11.00 S. „Bądź blisko”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Pani chłopka
14.00 S. „Moja mała”
15.00 S. „List pożegnalny”
16.00 Wiadomości

16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Będzie wszystkiego
21.00 S. „Potrzebuję miłości”
21.30 Wiadomości
22.30 „Obrócy skarbów” komedia
00.50 S. „F.B.I.”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Historie rzeczy
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Forum LRT
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Co jest lepsze, sąsiedzie?
12.00 S. dok. „Poszukiwanie sekretów”
12.50 Wizjonerzy
13.00 „Odblaski”
13.30 Spacery
14.00 Dodajmy czadu!
15.05 To jest mój ogród.
15.35 S. „Dzielnica 31”
16.20 S. „Heartland”
17.05 Dzień dobry, Litwo
19.00 Restauratorzy
19.30 S. dok. „Poszukiwanie sekretów”
20.20 Wizjonerzy
20.30 Panorama
20.55 Koszykówka. Puchar Europy. Umana Reyer z Wenecji – 7betLietka-belis z Poniewieża
23.00 „Opiekun” thriller
00.25 „Wszystkie stworzenia duże i małe”

6.00 Program kulinarny
6.30 S. „Córka ambasadora”
7.30 „Rekiny”
9.00 S. „Dron”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Marzenia o wolności”
12.00 S. „Szukam córki”
14.00 S. „Kopalnie pasji”
15.00 S. anim.

„Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Gwiazdki gwiazd”
21.00 S. „Ludzie śmieci”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 „Akt zemsty” dramat
00.15 S. „S.W.A.T.”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Wyzwanie”
8.25 S. „Wojny glin. Charków”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „911”
20.00 „Ale numer!”
21.00 „Replikant” film fab.
23.05 „24 godziny po śmierci” thriller

5.30 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Pyszne życie
8.00 S. dok. „Poświęcić wszystko”
9.00 S. „Zastrzeżenie”
10.00 S. „Aby ocalić Verę”
11.00 S. „Stary”
12.30 Kociół litewski
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Grom z jasnego nieba”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Ma na imię Kozaim”
18.00 Reporter
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter

20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Poświęć wszystko”
21.25 S. „Scho-dy do nieba”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”
00.30 S. „Grom z jasnego nieba”

6.10 S. „CSI Vegas”
7.45 S. „Cobra 11”
8.35 „Ostrożnie – rodzina!”
9.00 „Egąs dugnas”
9.30 „Magazy-nowe wojny”
10.00 „Wojny gangów”
10.30 „Magazy-nowe wojny”
11.00 „Semafor”
12.00 „Talent Ameryki”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „NCIS. Hawaii”
16.00 S. „Leverage”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Semafor”
20.00 „Wojny gangów”
21.00 „Cios poniżej pasa” film fab.
22.45 S. „Szczę-ki szatana”
23.40 „Przetrwac na Alasce”

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Bądź ze mną”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Yargi”
10.00 S. „Nowy Amsterdam”
11.00 S. „Ratow-nictwo Alpejskie”
12.00 S. „Straż Pożarna w Chicago”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Nieza-pomniany”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Wędruję w czyjejś miłości”
17.00 S. „Ślepa”
18.00 S. „Jednost-ka Badawcza”
19.00 S. „Straż

Pożarna w Chicago"
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Zimne Doliny”
22.45 „Alex Hugo,”
00.40 „Czerwona komnata”

06.10 S. „Akacja 38”
06.55 „Info Poranek w tym: Serwis Info i Pogoda Info”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 S. „Janosik”
09.55 S. „Ranczo”
10.50 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Królowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.55 S. dok. „U wybrzeży Nowej Zelandii”
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Królowie”
22.05 S. Dok. „Narodziny nazizmu”
23.10 „Skłodowska” film biograficzny
01.05 „Opowieści oficerów śledczych”

07.05 „Afish kulturalny”
07.15 „Muzyczne poranki”
08.15 „Czy ja dobrze rozumiem?”
08.55 „Podró-

że z historią”
09.35 „Informacje kulturalne”
10.05 S. „Quo vadis?”
11.10 „Niebo nad Berlinem” film fab.
13.30 „Portrety Renoir. Portrecista odchodzącej epoki” film dok.
14.35 „Rozmowy (nie)wygodne”
15.35 „Papierowy księżyc” dramat
17.20 „Co mówią lekarze” film krótkometrażowy
18.00 S. Quo vadis?”
18.55 „Tygodnik Kulturalny”
19.50 „Komedia muzyczne ścieżki życia” film dok.
21.00 „Dzielni chłopcy” spektakl
22.10 „Słodka Irma” komedia
00.40 „Zona limite – Borderland” film dok.

07.00 „Panorama”
07.35 „Pożyteczni.pl”
08.00 „Kuchenne recepty”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Wynalazki na medal”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „Ranczo”
15.15 „Tygodnik Kulturalny”
16.00 „Zagadki zwierzogromadki”
16.10 „Zwierzątki Czytali”
16.30 „Program informacyjny 14.30”
17.00 „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.10 „Przegląd tygodnia”
19.45 „Panorama”
20.10 „Wschód”

20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. Ojciec Mateusz”
23.15 „Gorzkie zwycięstwo...” film dok.
00.00 „Piosenką przez historię”

07.55 „Był taki dzień”
08.00 „Spór o historię”
08.25 „Flesz historii”
08.45 „Rzecz Polska”
08.55 „Polacy na ratunek Żydom”
09.10 S. „Czas honoru”
09.55 „W kotle historii”
10.20 „Historia Polski” film dok.
11.05 „Waleczne z gór”
11.30 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.55 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
12.05 S. dok. „Nieznane twarze historii”
12.40 „Słownik polsko@polski”
13.10 S. „Sprawiedliwi. Kto ratuje jedno życie... Ten ratuje cały świat”
13.55 „Piwo” film fab.
14.15 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
16.00 „Makłowicz w podróży”
16.25 „Powstali 1863 Józef Hauke Bosak”
16.30 S. „Korona królów”
16.55 „Sen o Morzach i Koloniach” film dok.
17.35 „Sensacje XX wieku”
18.20 „Wolna Rzeczpospolita Łupkowska” film dok.
19.15 „Było, nie minęło”
19.35 „Piosenką przez historię”
19.45 „Polskie 100 lat”
20.10 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
20.15 S. „Czas honoru”
21.05 „Wienawa” film dok.
22.05 „Prasa donosi”
22.10 „Chciałbym się ogolić” film fab.
22.25 „Powstali 1863 64 Dionizy Czachowski”

22.30 „Ballada o spokojnym człowieku” dramat
23.35 „Studio reportażu”
23.55 „Klerycy w komunistycznej armii” film dok.

01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 XX Rajd Katyński
01.55 Poczet Wielkich Polaków
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 Święty na każdy dzień
03.30 Poznajemy Polskę
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Papieska Madonna Jasnogórska
06.55 Pani Mazowska
07.55 Wytrwali w wierze
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Modlitwa smoleńska
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.30 Słowo życia
10.35 Święty na każdy dzień
10.40 Męczennik za prawdę bł. ks. Antoni Rewera
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.05 Mocni w Wierze
12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 Święty na

każdy dzień
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 U źródeł Wielkanocy
13.55 Walka o życie ta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Granica Nadziei
16.00 Oddech Boga
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
17.55 Ślaskie ślady Świadka Prawdy – błogosławiony Ryszard Henkes SAC
18.10 Prosto o gospodarce
18.30 Zostań Żołnierzem RP
18.45 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Każdy ma-luch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Gość Oczekiwany

7.00 Fani czterech kółek
10.00 Łowcy klasyków
12.00 Łowcy staroci
14.00 Naprawa gospodarstwa
19.00 Jak to jest zrobione?
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

TVP
WILNO

7.05 Zwierzaki Czytaki
7.20 S. anim. „Pomysłowy wnuczek”
7.30 Moda na rodzinę
7.55 W kotle historii
8.20 Dzika Polska
8.45 Hashtagi tygodnia
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.30 Gra słów.
 Krzyżówka
10.50 Słownik
 polsko@polski
11.15 Zwierzaki
 Czytaki
11.40 Tamte
 lata, tamte dni
12.05 S. „Korona
 królów. Jagiellonowie”
13.00 Info Wilno
13.05 Unia kulinarna
13.25 Hity wszech
 czasów
14.20 „Bł. Ks. Michał
 Sopoćko” film dok.
15.25 Jak to działa
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do
 Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy
 szczęścia”
17.10 Zwierzaki
 Czytaki
17.25 S. anim. „Pomysłowy wnuczek”
17.35 Alchemik
17.50 S. „Dziewczyny ze Lwowa”
18.35 Tygiel
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Polacy Świata
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program
 informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Korona
 królów. Jagiellonowie”
21.55 Tamte
 lata, tamte dni
22.20 Dzika Polska
22.45 Unia kulinarna
23.05 S. „Na sygnale”
23.50 Info Wilno
00.10 Studio Wilno
00.30 Pożyteczni.pl

LRT | TV

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo

6.30, 7.00, 7.30, 8.00,
 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Dzielnica 31”
11.30 S. „Diagnoza Betty”
12.15 „Sportowe chwile z LRT”
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznane”
13.45 Euromaxx
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Wszystkie stworzenia duże i małe”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Dokąd dalej?
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Litwa przemawia
22.30 „Wiadomości rowerowe”
23.00 S. „Fargo”
23.45 S. „Anthony Bourdain. Części nieznane”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Kakao”
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwawe kwiaty”
11.00 S. „Bądź blisko”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Pani chłopka
14.00 S. „Moja mała”
15.00 S. „List pożegnalny”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Szeszkinia 20
21.00 S. „Potrzebuję miłości”
21.30 Wiadomości
22.30 „Dunkier-

ka” dramat
00.40 S. „FBI”

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 „(Nie)emigranci”
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 „Porwać kogós” film dok.
8.30 Droga
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 „Pogoń”
12.00 „Poszukiwanie sekretów”
12.45 67. doroczna gala rozdania nagród Grammy 2025
15.35 S. „Dzielnica 31”
16.20 S. „Heartland”
17.05 Dzień dobry, Litwo
19.00 Restauratorzy
19.30 S. dok. „Poszukiwanie sekretów”
20.20 Wizjonerzy
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Międzynarodowy M. Festiwal Muzyczny im. K. Čiurlionisa 2024”
23.00 Spacerzy
23.30 Oto kino

6.00 Program kulinarny
6.30 S. „Córka ambasadora”
7.30 „Gwiazdki gwiazd”
9.00 S. „Dron”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Marzenia o wolności”
12.00 S. „Szukam córki”
14.00 S. „Kopalnie pasji”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Show dobrego wieczoru”
21.00 S. „Ludzie śmieci”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport

22.30 „Oddział zabójców” film fab.
00.15 S. „S.W.A.T.”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Wezwanie”
8.25 S. „Wojny glin. Charków”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „911”
20.00 „Ale numer!”
21.00 „Ballistic” film fab.
22.50 „Replikant” film fab.

lrytas.tv

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 S. dok. „Zostawiając wszystko za sobą”
8.00 S. „Poświęcić wszystko”
9.00 S. „Zastrzeżenie”
10.00 S. „Schoody do nieba”
11.00 S. „Stary”
12.30 Najlepsze
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Grom z jasnego nieba”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Ma na imię Kozaim”
18.00 Reporter
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Poświęć wszystko”
21.25 S. „Schoody do nieba”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia

jednego przestępstwa”
00.30 S. „Grom z jasnego nieba”

6.00 S. „CSI Vegas”
7.35 S. „Cobra 11”
8.25 „Ostrożnie – rodzina!”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 „Wojny magazynowe”
10.00 „Wojny gangów”
11.00 „Semafor”
12.00 „Talenoty Ameryki”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „NCIS. Hawaii”
16.00 S. „Leverage”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Semafor”
20.00 „Wojny gangów”
21.00 „Krwawa gra” film fab.
22.50 S. „Szczęki szatana”
23.50 „Przetrwac na Alasce”

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Bądź ze mną”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Yargi”
10.00 S. „Nowy Amsterdam”
11.00 S. „Ratownicy alpejscy”
12.00 S. „Straż Pożarna w Chicago”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Niezapomniany”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Wędruję w czyjeś miłości”
17.00 S. „Ślepa”
18.00 S. „Jednostka Badawcza”
19.00 S. „Straż Pożarna w Chicago”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Zimne Doliny”
00.40 „Czerwona komnata”

06.10 S. „Akacja 38”
06.55 „Info Poranek w tym: Serwis Info i Pogoda Info”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Niosąc pomoc”
09.00 S. „Janosik”
09.55 S. „Ranczo”
10.50 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Królowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.55 „U wybrzeży Nowej Zelandii”
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Królowie”
22.05 „Chłopiec w pasiastej piżamie” dramat
23.50 „Regulamin zabijania” dramat

07.05 „Afisz kulturalny ekstra”
07.15 „Muzyczne poranki”
08.00 „Tamte lata, tamte dni”
08.40 „Podróż z historią”
09.20 „Dobry tytuł”
10.00 S. „Quo vadis?”
10.55 „Papierowy księżyc” dramat
13.00 „Komedia muzyczne ścieżki życia” komedia
14.05 „Mody Pol-

skie – Trójmiasto”
14.40 „Rękopis znaleziony w Saragossie” film fab.
17.50 S. „W pustyni i w puszczy”
18.55 „Od ucha do ucha” filmy anim.
19.30 Informacje kulturalne
19.55 „Reżyserzy”
21.00 „Bo we mnie jest seks” film obycz.
22.55 S. „Genialna przyjaciółka”
00.05 Informacje kulturalne

07.00 „Panorama”
07.35 „Przyrodnik na tropie”
08.00 „Okrasa łamie przepisy”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Wschód”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „Ojciec Mateusz”
15.05 „Gorzkie zwycięstwo...” film dok.
15.50 „Piosenką przez historię”
16.05 S. „Rodzina Treflików”
16.30 „Program informacyjny 14.30”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Mody Polskie”
19.45 „Panorama”
20.10 „Hello Polonia”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „O mnie się nie martw”
23.15 „Studio w kontakcie”
00.10 „Panorama”

08.15 „Był taki dzień”
08.20 „Szerokie tory”
08.45 „Było, nie minęło”
09.10 S. „Czas honoru”
09.55 „W kotle historii”
10.20 „Historia Polski” film dok.
11.10 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.40 „Śpiewające góry” film dok.
11.50 S. dok. „Legendy Europy”
12.40 „Słownik polsko@polski”
13.05 „Prasa donosi”
13.15 S. „Droga”
14.10 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
14.20 „Mój ulubiony bohater Niepodległości”
14.25 „Podróż z historią”
14.50 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
15.40 „Upadek. Jak Ukraińcy zniszczyli imperium zła” film dok.
16.30 S. „Korona królów”
16.55 „Makłowicz w podróży”
17.20 „Sensacje XX wieku”
18.05 „Filmoteka Małopolska” film dok.
18.25 „Michała Bukojemskiego grypsy z interny” film dok.
19.10 „Fake czy historia?”
19.40 „Koło historii”
20.05 S. „Czas honoru”
20.50 „Portret Wojenne”
21.15 S. dok. „Nieznana wojna na Północy”
22.05 „Szlakiem Lubelskich Sztetli”
22.15 „A nad Stutthof deszcz pado” film dok.
22.55 „Polacy na ratunek Żydom”
23.10 „Axis Mundi Karola Schayera” film dok.
00.15 „Serce dla Polski. Karolina Kaczorowska” film dok.

00.30 Cudowna Pani w bukowski obrazie

00.50 Muzyczne chwile
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Zostań Żołnierzem RP
01.50 Święty na każdy dzień
01.55 Poczet Wielkich Polaków
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 Święty na każdy dzień
03.30 Każdy małuch to potrafi
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Prosto o gospodarce
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowiedzialni za Kościół
07.00 Szkoła obmowy, czyli nędza
08.35 Zdrowie z Bożej Apteki
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Każdy małuch to potrafi
09.50 Słowo życia
10.00 Mocni Jego mocą
10.20 Mateczniki Polskości
10.30 Sanktuarium polskie
10.50 Święty na każdy dzień
11.00 Audiencja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu
11.50 Muzyczne chwile
12.00 Krzywda
12.25 Jestem mamą
12.40 Prosto o

gospodarce
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Nie bój się, Ja jestem z tobą
13.55 Bogu się podobać
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Brygada Świętokrzyska
16.00 Bogu i ludziom ks. Stanisław Sudół
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 Życie jest piękne
18.00 Po stronie prawdy
18.50 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Opowieści biblijne – historie animowane z Nowego Testamentu
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Przetawaliśmy
23.30 Więźniarki

7.00 Fani czterech kółek
10.30 Skarby z szopy
12.00 Łowcy staroci
18.00 Fani czterech kółek
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
21.00 Samochód marzeń
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

Hans Christian Andersen

KSIĘŻNICZKA NA ZIARNKU GROCHU

scenariusz i adaptacja
PRZEMYSŁAW
TEJKOWSKI

reżyseria
LILA KIEJZIK

4

IDY TEATRALNE'25

KWIETNIA

WILEŃSKI TEATR STARY
dawny TEATR NA POHULANCE
(ul. Basanavičiaus 13)

Spektakle o godz.

11.00 i 14.00

Rezerwacja +37065264613

cena biletu
tylko
8 €

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
im. Jana Olszewskiego

TVP
WILNO

W
ZNAD WILNI 103.8 FM

IRA

KURIER
WILEŃSKI

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte. Tel. +37066685855

SPRZEDAŻ

Sprzedajemy dachy, ogrodzenia i inne materiały budowlane w przystępnej cenie Tel. +370 603 63 636

PRACA

Zatrudnię osobę na stałe do sprzątania oraz pomocy przy domu.

Tel.: +370 661 61 677

Wynajmiemy pomieszczenie komercyjne

Firma „Klion” ma do wynajęcia pomieszczenie komercyjne (biura, magazyny, sklep).

Bezpłatny parking przy pomieszczeniach.

Birbynių 4A

1. 7,82 m²

2. 26,76 m²

3. 55,85 m²

Linksmoji 5

1. 19,59 m²

2. 41,94 m²

3. 115 m²

+370 685 040 80

Gimnazjum w Rukojniach

zatrudni nauczyciela języka angielskiego (21 godz. tygodniowo, 5-9 kl.).

rukainiuvm@gmail.com

tel. +370 52 35 20 42

Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej (**Naugarduko**) 76. Pokój Nr. 211.

Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod numerem tel. **(+370 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00.**

Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci. Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

WALDEMAR DUDOIT

8 LUTEGO
18:30
DOM KULTURY
POLSKIEJ W WILNIE
(UL. NAUGARDUKO 76)

BILETY NA STRONIE BILLETALIT

bilitalit

**KURIER
WILEŃSKI**

Prenumerata 2025

na kolejny miesiąc oraz do końca br.

trwa do 28 dnia każdego miesiąca

Wydanie codzienne (kod 0044)

Na miesiąc 10,00 €

Na 6 miesięcy 54,00 €

Na rok 105,00 €

Wydanie magazynowe (kod 0172)

Na miesiąc 4,00 €

Na 6 miesięcy 21,00 €

Na rok 40,00 €

Dla osób niepełnosprawnych oraz emerytów

Wydanie codzienne (kod 0227)

Na miesiąc 9,00 €

Na 6 miesięcy 49,00 €

Na rok 93,00 €

Prenumerata dla czytelników za granicą

Wydanie codzienne

Na miesiąc 20 €

Na 6 miesięcy 120 €

Na rok 240 €

Wydanie magazynowe

Na miesiąc 10 €

Na 6 miesięcy 60 €

Na rok 120 €

„Kurier Wileński” można zaprenumerować:

- w każdym urzędzie pocztowym (Lietuvos paštas);
- drogą elektroniczną: www.prenumeruok.lt;

Zasięgnąć informacji można pod nr. tel. (8-5) 260 84 44,
Birbynių g. 4A, LT-02121 Vilnius,
kolport@kurierwilenski.lt, www.kurierwilenski.lt

Ponad 1 500 delfinów w jednym miejscu

W sieci pojawiły się niezwykle nagrania, na których widać kilometrową grupę delfinów, która skacze i ślizga się po zatoce Monterey koło środkowego wybrzeża Kalifornii. Ssaki stworzyły niezwykle „super grupę” składającą się z ponad 1500 osobników. Zarejestrowane na nagraniach delfiny pochodzą z gatunku Risso, co czyni tę „super grupę” jeszcze bardziej niezwykle. Ssaki te zazwyczaj podróżują bowiem w stadach liczących od 10 do 30 osobników. Na ogromną grupę delfinów natrafiła ekipa śledząca coroczną migrację wielorybów szarych, zmierzających do lagun rozrodczych u wybrzeży Meksyku.

Fot. Freepik.com

Zaginiony obraz van Gogha znaleziony na wyprzedaży

50 dolarów — za tyle został kupiony na wyprzedaży garażowej w Minnesocie obraz „Elimar”. Nowojorscy eksperci z zajmującej się sztuką firmy LMI Group International ogłosili, że jest to dawno zaginione dzieło Vincenta van Gogha. Oszacowali jego wartość na 15 mln dolarów.

LMI postawiła taką tezę, opierając się na „cechach stylistycznych” artysty. Opublikowała z tej okazji 450-stronicowy raport, w którym argumentuje autentyczność nieznanego wcześniej obrazu jako dzieła van Gogha.

Jak podała agencja UPI, badanie stwierdza, że van Gogh namalował „Elimar” w 1889 roku, gdy przebywał we francuskim zakładzie psychiatrycznym. Było to w tym samym miejscu, gdzie stworzył inne słynne obrazy, takie jak „Gwiaździsta noc”. Raport stwierdza również, że obraz zawiera kilka elementów stylistycznych zgodnych ze znanymi dziełami van Gogha, który zmarł w 1890 roku.

Świstak przepowiedział, że zima jeszcze potrwa

Słynny świstak Phil z Pensylwanii został wyciągnięty z nory. Gryzoń zobaczył swój cień i się ukrył, co według wierzeń oznacza, że zima ma potrwać jeszcze kolejne 6 tygodni. 2 lutego w USA i Kanadzie obchodzony jest Dzień Świstaka. Jego bohaterem jest świstak amerykański (Marmota monax). Najsłynniejszym gryzoniem, który przepowiada pogodę, jest świstak Phil z Pensylwanii. Świstak Phil przewiduje pogodę od końca XIX wieku, ale według amerykańskiej Narodowej Agencji Oceanów i Atmosfery (NOAA) jego prognozy od 2005 r. sprawdzały się tylko w 35 procentach.

Fot. Freepik.com

Fotomigawka

■ Zima sobie o nas przypomniła pierwszym większym śniegiem w tym roku Fot. Dainius Labutis, ELTA